

308472

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 2.

జేన్నవట్టణము 1915 సం॥ మే నెల 13 వ తేది గురువారము

No. 37

నంపుటము. ౨.

రాక్షసనామ సంవత్సర అధిక వైశాఖ మాస బహుళ అమావాస్య 3౦.

పంచిక 32

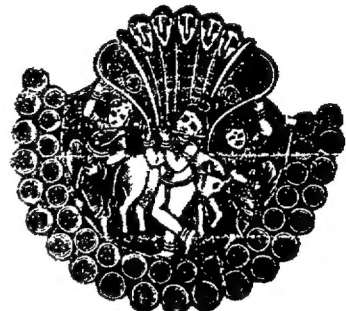
గమనింపుడు

నాణ్యమైన మద్రాస్ ట్రిలువర్క్ 1-కి రు 1-0-0
చలువచేసిన దిట్టమైన వలబనియను 1-కి రు 0-8-0
మేజోస్టు జత 3 అణాలు మొదలు రు 1-4-0 వరకు
రకంబారీ గలవు. నాణ్యమైన, 4 స్టాపులు 3 అణువలకు శం
కరాభరణం మేళకర్తల హోమ్స్నియం ఒక సంవత్సరం
గారంటీతో రు 17-0-0. లైసికల్ ఏటైర్లు ట్యూబులు మావద్ద
తి సరసము.
క్రొత్తలైసికల్ ఏటైర్లతో నైసా 1-కి క్రయం రు 66-0-0
,, ,, చొరకంట్లతో 1-కి ,, రు 55-0-0
గరువులేక నే హోమ్స్నియంవాయింబ నేపు పుస్తకం 3-0-0
మద్రాస్ ట్రిలువర్క్ సప్లయింగ్ ఏజెంట్.
15 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

గృహనిర్మాణములో అనవసరమైన
ప్రయత్నమును తగ్గించు
టేకుమానులు.

గృహము నిర్మించుటలో ముఖ్యమైన ఖర్చుకలదు. అట్టి కలపకొనుటయందు కొంచెము జాగ్రూతగా నుండిన చాలలాభము కలదు. కేయేల, మావద్ద గృహమునకు కావలసిన రంగును టేకుకలప చిన్న కిటికీలనుంచి దూలములు వరకు పనికివచ్చు అన్నిరకములు; కమ్ములు, వాసములు, బల్లలు, దూలములు, పెద్దమానులు, చవుకగా దొరకును.
ఆర్. యచ్. ఆర్. బటన్సు.
స్టీలుమాస్కూ పలకలు రీఫరుబర్డులు మొదలుగాగల వన్ని మరియుతర మార్పుకల పయన్న మద్రాసు ధరకంటె తక్కువ. బెజవాడ, తెనాలి, బందరు గుంటూరు, బాపట్ల తాలూకాలు నిజాము రాజ్యములో కొన్ని తాలూకాముల మద్రాసుకంటె కాకినాడ, సామీప్యము; రయిలుచావీలు తక్కువ. కావలసినవారు యిట్లు వ్రాయుడు.
ఆచంట సుబ్బారాయుడుగారు.
కంట్రాక్టర్లు, కల్పన కర్తలు, కాకినాడ.

22 వ స్ట్రెగ్ల (సవరము) బంగారు.
(ఇందుకు పూచీపడిగలము)

గెజల్ నాగర

1 1/2 సవరము మెత్తు

వెల రు. 30-8-0.

మలేయునివిధములగు బంగారుగణ, వెండిగణ, రాళ్లు చెక్కినగణ, మున్నగునవి ఈ క్రింద టేబుల్స్ వద్ద కర్రకులవద్ద దొరకును కొనువారికి క్యాటలాగులు ఉచితముగా పంపబడును. సవరక ఇండియా జావలెరి మ్యూసుఫాక్టరీంగు కంపెనీ, 487, టంక సాలపిడి, సామీకాదుపేట, మదరాసు
The Southern India Jewellery Manufacturing Co.,
437, Sowcarpet, Madras.

వరకులకు కల్పతరువు.

వాణిజ్య సూచికలు.

వాణిజ్య సూచికలు, అన్ని దేశములలోను, అన్ని భాషలలోను యున్నవిగాని ఆంధ్రదేశమునకు నూతనము. ఇది వాణిజ్యభవనమునకు సోపానములు. ఇది లేనిచో వాణిజ్యము అభివృద్ధి కానేరదు. ఇది లేనిచో వాణిజ్యము చెప్పుటకు వీలులేక. వీనిచే ప్రతివర్తకుడు, ప్రతివస్తు నిర్మాత ఒకరి కొకరికి, పట్టణములందును పల్లెలందును వస్తువుల కొని జనసామాన్యమునకును సంబంధము కలుగును. ఇది దేశమందన్ని వాణిజ్యకార్యాలయములలో నుండును గాన ప్రకటన ద్వారయొక్కయు, వ్యవహారముల నిండు నమోదుచేయుచు కొనిన వర్తకులయొక్కయు వ్యాపారము లోకమందరికి తెలియగలదు. మీరు చేయు వ్యవహారము జగముంతయు ప్రాకి అభివృద్ధి కావలయునన్న మీపేరు నిండు నమోదుచేయుచు కొనక తప్పదు. మీరేవ్యవహారమును చేయుచో లేదా? చేయుచున్నచో మీవ్యవహారము జగముంతయు వ్యాపించి అభివృద్ధి కావలయునా? యీసూచికయే ఆకొరికకు ముఖ్యసాధనము. గాన మీవ్యవహారమును వానియందు నమోదుచేయుచు కొనుడు. మేము రెండు సూచికలు ప్రచురించబోవుచున్నాము.
i. ఇంగ్లీషున ఆంధ్రదేశమునకుల వర్తకులు, వస్తు నిర్మాతలు, ఏజెంట్లు వగయినానుండి ఇది అన్ని దేశములవరక కార్యాలయములకు బంపబడును.
ii. నిఖిలదేశ అనగా ఆంధ్రదేశ, పర్షియా, యింగ్లండు, అమెరికా, జపాను, వ్రాన్సు మొదలుగాగల పరిశ్రామిక దేశములయందు దేవస్తువు యేకర్యాగారములయందు నిర్మించబడుచున్నచో వాటిసూచిక. మనఆంధ్రదేశముందు ప్రతివారికి తెలియుటకై తెలుగున ప్రకటించబడును.

ప్రకటన చార్జీలు—నైజా 1/2 క్రాసు.

పూర్తిపేజి రూ 12. 1/2 పేజి రూ 7. 1/4 పేజి రూ 4. 3/4 పేజి రూ 2 మాత్రమే. వ్యవహారము చిరువామాలు నమోదుచేయుటకు 12 అణాలు మాత్రమే. ఈచార్జీలు రెండింటికి ప్రత్యేకము. 2 వ నెంబరు సూచిక అనగా తెలుగుపుస్తకము సుమారు 700 పేజీలందును. వెల అందరికిని సులభముగనుండుటకై రూ 5 మాత్రమే. మేము ఎందరికి కావలయునో అన్ని ప్రతులుమాత్రమే నేయవలయునన్నాము గాన పుస్తకములు గావలసినవారు వారిఆర్థస్థితి రిజిస్టరుచేయుచుకొనిన మంచిది. లేనిచో స్వప్రయోగ దొరకవు. ముందు ఖరీదు బంపువారికి పుస్తకముఖరిధు రూ 3 మాత్రమే. ఆర్థస్థితి ప్రకటన వగయినానుగ్రహించుట కొద్దిరోజులలో చాలింపడవును. యీవిషయమే రేపు మీరు మరచిపోకవచ్చును గాన యీరోజుననే వ్రాసి మేముకలగలదు. త్వరపడుడు. విరువాత:— ఆంధ్ర నిట్టింగ్ కంపెనీ, గుంటూరు

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదినంచిక!

సంవత్సరాదినంచిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదినంచిక సిద్ధముగుచున్నది. ఆసంచికయందు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ సైన్యసేవ, ప్రాచీనతీచి, దేశ చరిత్ర, నవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన, మహామృదు, ఈశ్వరమీమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము నంతయును కలవరపరచుచున్న మహాస్పృహమచరిత్రము సయిత మిక్రిందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:—

1. జర్మని, ఫ్రాన్సు, రుష్యా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2. యుద్ధమునకు ప్రత్యక్షకారణములు పరోక్షకారణములు; 3. యుద్ధ పూర్వాములు, వాటిఫలములు; 4. భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వాటిపటములు; 5. దుర్గగల్ప నిర్మాణము వాటిపటములు; 6. నానారాజ్యముల సైన్యముల ఖరంగుల పటములు; 7. రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8. యుద్ధసందేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9. యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను దెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందపూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయాత్యుతియందు 500 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర వంశాంగము రంగులపటములు కిర్రీకేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగులపటమున్ను చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను, ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదాగులకు

సెల	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	12	0	0
ఆంధ్రనారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక కిమాసముల చందాదారులకు	1	0	0
ఇతరులకు	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలుచేయబడును
యుద్ధచరిత్రసంచికను బడుమగోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులు కానివారును) దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యాజ్ఞాభింగము కలగవచ్చును. దిన పాఠపత్రిక చందాదారులకు తెగిసన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నది.
ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబు శెట్టిపిడి, మద్రాసు.

వ్యవసాయము

కాకినాడ వార్తలు.

(స్వకీయతలకును యొద్దనుండి)

రవీంద్రులు.

కాకినాడ మే 10:— భూమి పట్ల జిల్లా కలెక్టరు మ-రా-రా-శ్రీ ఉండవల్లి నాగభూషణము బి. పి. గారు, ప్రెసిడెంట్ సెలవు ను ప్రయోగపరుచుకొనుచున్నందున, మ. రా-యి సుబ్బాగారు నాయకుగా కలెక్టరు పదవిని వహించుచున్నారు. బరిలే కాబడిన హెడ్డు క్వార్టర్ల డిప్యూటీ కలెక్టరు ము. సెటం రామ మూర్తి నాయకుగా ప్రెసిడెంట్ సెలవు ఆసంతరము కర్నూలు జిల్లాకు వెళ్లుచు.

మ్యూనిసిపల.

మూ మ్యూనిసిపల సెక్రటరీ మ-రా-రా-శ్రీ జమ్మల మడక శేషకాయ బి. పి. గారు తమ స్వగృహమును విక్రయించి పట్టణముందలి బుణువాధన వదల్చుకొన్నందున వారిని కొంతకాలమువరకు సెక్రటరీగా నంతుటకు దొరతనమువారు సమ్మతించిరి తెలియుచున్నది. మూ మ్యూనిసిపల కానిటరీ యనస్పెక్టరు ము. అయ్యగారి ఆచ్యుతరావు పంతులుగారు పౌరసేవ దేశమందలి బాప్రావర్తనమున కానిటరీ యనస్పెక్టరు పనికి దరఖాస్తుచేసినారు. ఆయన ప్రజాతిశయములను గురించి పలువురు డాక్టరులు, కానిటరీ కమిషనరులు ప్రాప్తమగు గెడ్డిమగారు మొదలగువారు జ్ఞాపించుచు వ్రాసియున్నారు. మ్యూనిసిపల సెక్రటరీ గారికి కవున్నివారు ప్రెసిడెంట్ సెలవు నిచ్చియున్నారు. వారి దాని నింకను ప్రయోగించుకొనుచుండటం లేదు.

సమ్మెకట్టు.

ఈ సెలారంభమున బహువాదాచేయబడిన జీతములలో పాకీవాండ్రు కరవుబట్టెమును మూసివేయుచున్నట్లు కట్టుకట్టి రెండుదినములు పట్టుకునుచున్నట్లు తుడుదలేదు. ఈయెట్టి మున్సిపలబడ్డలులో పాకీవాండ్రు మెట్రెమేర్నాటుచేయలేదు జీతములనున్నట్టిచేయలేదు. ఈసంగతికలెక్టరు గారికెరిగించి కవున్నియుయొక్క దొరతనమువారియొక్క యంగీకారమునకు లోబడుపద్ధతిని మార్చునూనగు ముందుకరవుబట్టెములను తోటవాండ్లకిచ్చి పట్టణము కనాకోగ్రామము ఉపద్రవమును తప్పించి. ఈమొదయమున జరిగిన మ్యూనిసిపల మీటింగులో మూడు సెలవలకు కరవుబట్టెము పాకీవాండ్రు పెంపొరగి గా కాంక్ష చేయుటచేసెను.

ఆంధ్రమహాజనసభ.

గమరమియప్పమంది ప్రతినిధులు రేపటిదినమున బయలుదేరి ఆంధ్రమహాజనసభకు విశాఖపట్టణమునకు బోవుచున్నారు. క్వనహారము లవహరించుచున్నయెడల, 1916 సం. సభకు కాకినాడపురమునకు బి. తురనిలోచుచున్నది మహాదీక్ష.

మార్చి సెలవులకుపట్టి యాజిల్లాఅన్ని తాలూకాల్లో గమరమి 800 మంది మహాదీక్షకువలన మృతిచెందిరి వినుటకు విచారముగన్నది. టీ కాలు తప్పు చేసినాధము దీరికేదా?

తాలూకా బోర్డులు.

మ్యూనిసిపల కవున్ని తాలూకాబోర్డుల మెంబర్లను ఎన్నుకొనుటకుగరించి దొరతనమువారు లోగడ కొన్ని నూత్న సరకలు నిబంధనలు ప్రవరించి, రాజధానిలోనివారి యభిప్రాయముల కడిగి మ్యూనిసిపల ఎలక్షన్ రూలున్నవైన దక్షిణజిల్లావంకి కొండరు సభ్యులు పంజాబ యభిప్రాయములు వాస్తవ్యతలలో చదివియుంటిమి. తాలూకాబోర్డుల యెలక్షన్ రూలున్నవైన కను సందర్భముగ ము. వి. గోదావరిజిల్లా సభ్యులవారు పంజాబ యాక్షేపణలు తప్పు రాజధాని లోనే భాగమునుండియు పంజాబ విమర్శములు ఇంగ్లీషు తెలుగు ప్రతికూల కావచ్చు. స్థానిక స్వపరిపాలనమందు గల యభిలాష, ఉత్సాహములు ప్రజల కిట్టులున్నవి! ఎన్ని బోర్డులవాండరి సాధకబాధకముల వాలోచించిలో మనకు తెలియజూపుము లేవు ఉన్న స్వాతంత్ర్యము నుండనిచ్చిన మాకు కోర్కె నశితమగుట్లుగా నూత్న నిబంధనలున్నవి ఇట్టిస్థితిలో మనకెక్కువ స్వాతంత్ర్యము వచ్చుటెట్లు? మనము కోరకెట్లు? గోదావరిమండల సభివారు తమతీర్మానమునందున్న గాని బుంబుడిచిచ్చి చాలునని కోరిరి. ఆయోజనం వైన సందర్భము గురించి మేలే!

మొదట్.

మ. రా-యి అస్సెట్రికావతు గోదావరిజిల్లాలో శేషిలు సెలవులు 21 రోజుల వందా జమకట్టి ఆయ్యము. శ్రీశాపురం

రాజాగారిచ్చెడు రూ. 1000 లు గాక నితరులవలన సెలవు రూ. 1000 లు రాగలవని యుద్ధనిధికమిటీవారు నమ్ముచున్నారు. శ్రీ తుని రాజీగారు సెలవు రూ. 300 లు, కోలంకజమిం దారిగారు రూ. 200 లు, పోలవరం, కపిశేష్యపురము, కాట్రాపులపల్లి, గంగోజమిందారులు, దివాజీబహద్రురు దురగేటి శేషగిరిరావుపంతులుగారు రావుబహద్రులు కొమ్మి రెడ్డి నూర్యనారాయణమూర్తి వారును వైదా వేంకటచలపతి గారులు, రావుసాహెబు మాదిరెడ్డి వెంకటరత్నమునాయకు గారు చెరి రూ. 100 ల చొప్పున వందావాగ్దానముచేసి చెల్లించుచున్నారు. రయితులు, ఉద్యోగియులు, ఉపాధ్యాయులు ఉత్సాహముతో ముందంజవేసి భవసహాయమున కుత్సాహములనున్నారు. ఇది సంతోషావసరము.

రిమిషన్.

నీటిమంపుకల్ల భూములు సాగుబడి కాకపోయినను పంట పూర్తికడవుయినను తీర్మానాశ్రీ రిమిషన్ ఇయ్యవచ్చునని, అనీటిమంపు భూస్వామికృత్యములనగని లోపము వలనగాని కలంగనప్పుడు ఎట్లువచ్చినదనునంత మాత్రాకమున కలెక్టరుగారు జిల్లావరమునకు యుత్తరపు ప్రకటించిరి. బోర్డుస్టాండింగ్ ఆర్డరు నెం. 103 రు. 101 వేల 100 క్రిందచ్చెడు పట్టణము రిమిషన్ లకుటాదీ నిపద్ధతియే వర్తించునట.

పశువైద్యశాల.

అమలాపురమునందు పశువైద్యశాల నిర్మాణము పూర్తియైనందున, అంబాజీశేటకు దానిని మార్పుట కిప్పుడు వీలులేదనియు, వ్రాక్షారామ అంబాజీశేట గ్రామములలో పశు వైద్యశాల బండుటలన లాభముండునని తమకు 1914 సంవత్సరము వరకు తెలియలేదనియు, ఏదిఎట్లున్నను అమలాపురము మానవరము మకాముల పశువైద్యశాలలో పనియారంభమయిన వెనుక రాజధానిలోని యన్ని జిల్లాలలో కన్న గోదావరిమండలమున పశుశోగ చికిత్సకు సహాయమెక్కువగ నుండునని చచ్చుపురి వెటిరెనరీ న్యూటరం పెండెంటుగారు మా జిల్లా కలెక్టరుగారిపేర వ్రాసినారు. వా రావిషయమును జిల్లాసంఘమువారికి తెలిపి యున్నారు.

వ్యవసాయము.

ఆంగ్లేయభాషను పూర్తిగజరిచినను జరుగకపోయినను నాభాషను దాకియెడల వ్యవసాయము దభిరుచి తగ్గిపోవుచున్నది. ఇక్కాలంబున వాంగ్లేయభాషను సెంతమాత్రము జరిచినను, వాకిర బ్రహ్మచర్యము లేకపోయినను, వాడు మనజాడే; గౌరవనీయుడే. ఎంత సంస్కృతమును జరిచినను, సెంత వాంగ్లేయజరిచినను వాడనర్హుడు. కాబట్టి యాంగ్లేయభాషను జరిచినవాడు గౌరవనీయుడగుటచే వ్యవసాయమును విశదించి సేవకప్పటికి మొదలుపెట్టుట మిక్కిలి గౌరవము. తరువాత వాంగ్లేయభాషను జరుపని వారందరిలో గూడ బాలమంది వ్యవసాయమును మామకొని చేతకాని మూల నిరడిచేతిలోనో, లేక మాదిగ గురవడిచేతిలోనో బెట్టి తాము శ్వేచ్ఛగా నింటియొద్దను జీల్లును నాడుటయోలేక, కోర్టులవెంబడినో తిరుగుచున్నార. మాదిగగురవడి వ్యవసాయ మేదిధముగనుండును? వానియిష్టము వచ్చినప్పుడు తున్నటయు విత్తనములు జల్లుటయు, ఉప్పుటయు మొదలగుకార్యములను జేయును. రెండుపుట్టు పండితభూమి యొకపుట్టు భాష్యమగును. మరుసటిసంవత్సరము పండుమగును, ఆమరుసటిసంవత్సరము క బహద్రాధ్యమగును. ఇట్లు వానాటికి భూసారమంతయు దగ్గి తుదకు నూసరత్నైత్రాబగును. గురవడికి ఎప్పుడే యెలుపుజేతుకలెనో, ఎప్పుడు నీరు పెట్టవలెనో వదలవలెనో యెమి తెలియును? ఇట్లు మన వ్యవసాయము హీనులచే జేయబడుచుండుటచేత నీవచ్చుత్తిగాక బిగిజరింపబడి మన ప్రాచీనల కొక గొప్ప యపకారమును గావించిన వామరుచున్నారము. “వ్యవసాయమును జేసి బ్రతుకవ్వడే జెడమైన మనుష్యుడు. తిక్కిన వారందరు సేవకులు” కాబట్టి యిప్పుడైనను మనము నిద్రనుండి మేల్కొని, నీవచ్చుత్తియని తలచక మనకు ముఖ్యజీవసాధారణగు వ్యవసాయమును మనకు జేతనయినంత వఱకు వృద్ధిలోనికి దీసికొనవచ్చి, దొరతనము వారిని మన మొకసంగతిని కోరవలసి యున్నాము. అదేమనగా? మన దేశములో వ్యవసాయమును ప్రదేశములలో వ్యవసాయపు సంఘముల వారిని విడివిగా వేర్వేరి వాకిరగు జీతముల నిచ్చి, మన వ్యవసాయపు భూములకై ముఱువులుగావలెనో వానిని దెప్పించి యిచ్చుటయు కొనుట ముండునై యున్నది. మఱియు మనకు దగినంత సాహాయ్యముజేయుటకు సంసిద్ధులగు నట్లు చేసికొనవలెను. పల్లెటూళ్లలో నొక పెద్దవాణ్ణి వాణ్ణి

వాణ్ణిమనుచున్నది. అదేమనగా? భూమికి నెట్టి యెక్కువ లేనో వేయవలెనో తెలియక గ్రామములలో నుండేది పాటి మన్ననంతటిని ద్రవివిహులములలో భోయుచున్నార. ఇట్లు కొంతకాలమును నెట్టికి గ్రామములన్నియు బ్రహ్మాండమై గోతులుగా మారి వాళ్లనమెక తెలిజయువరలె గానించు నేమో యని భయము గలుగుచున్నది. పోనీ! ఆమట్టినిపోయిటవలన నెట్లుజేమైన పండుచున్నదాయనిన పోయకముందు పండిన దానికంటె దక్కువగాక బండుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో వ్యవసాయదారు లెట్లుబాగుపడగలగో తెలియకున్నది. కొన్నిసంవత్సరములలో వ్యవసాయపు భూములు ఊసరత్నైత్రములై నీరు నీంచెడు గ్రామకంఠములన్నియు బెద్దపులులు నివసించెడు కందకముల మాదిరిగా నగునని తోచుచున్నది. దీనికే గారణము మఱల జెప్పవసరములేదు.

కాబట్టి విద్యార్థికులు వ్యవసాయము విషయములలో బహుశ్రద్ధను దీసికొని మనవ్యవసాయమును వృద్ధిలోనికి దీసికొనిరావలెను. లేనియెడల మనమాంగ్లేయు పరీక్షలలో గృహధులమై పీడ్లను నిల్లలను గట్టుకొని యనాలోగ్యకరమైన పట్టణంబులలో నివసించు చుండినయెడల గొంత కాలంబులో మనయొద్దకు గత్తిదారులు గ్రామములనుండి వచ్చుటయే మా నట తటసించును. అప్పుడుమన పీడనబంధము భుజమున తమ పుస్తకములను బెట్టుకొని తమతమ స్వగ్రామంబులకు బయలుదేరి రావలసివచ్చును.

ఆంధ్రదేశములోనే ఉదయించిన నూతనశక్తి కిరణజాలంబులు వ్యవసాయమును బ్రకాశవంతముగా జేయుచున్నట్లు కానించుటలేదు. ఇప్పుడైన వాంగ్లేయమహాజనసభలో వ్యవసాయమును గురించి తీర్మానమునుజేసి, వ్యవసాయమును వృద్ధిపరుచుటకై కొత్తకొత్త యంత్రములను దెప్పించి యిచ్చి వాగు పర్యట కై యొక సంఘమును వేర్వేరించి ప్రతిగ్రామములో నందు వాటు గనుండునట్లు తాలూకాగ్రామములలో పశువుల యెలుపున మొడియంగజేసబెట్టింది, ప్రతితాలూకా కొక వ్యవసాయపరీక్షలో గడలేన యిన్స్పెక్టరునుజేసి వ్యవసాయమును వృద్ధిజేయువలసియున్నది. ఈవిషయమై హిందూదేశపు ప్రజలందఱును శ్రద్ధవహించి బి. పి., లము, యమ్ పి., ల మనెను గర్వమును వదలి బీదకాపుయొక్క దాద్ర్యదశకు విచారించుచు వానికి దోడ్పడుట మానవధర్మములలో నుత్తమధర్మంబని వక్కాణించుచున్నవాడ ప్రస్తుతము వ్యవసాయపు సంఘమువారు కలరుగాని వారుచేయు నపకారము ప్రతి గ్రామమునకు జెందుటలేదు. మఱియు రైతులు విద్యాహీనులగుటచేత వ్యవసాయ మభివృద్ధి జేంట్లకు చేలుసాధనములు లేనయెడలను కొనెదరు. ఉన్నత మూఢ విశ్వాసులచేత సాధనములను సమృద్ధియందురు. అట్టివారిని బ్రోత్సహించి క్రొత్త క్రొత్త సాధనముల నుపయోగించునట్లుల జేయుట విద్యార్థికుల యొక్క ధర్మమైయున్నది. అప్పుడే మనము దేశభక్తిగలవారమగుచుము. వ్యాయొక బుద్ధితో మనదేశమునకు మహాపకారమును జేసిన వారమగుదుము. దేశమాత యొక్క బుణమును దీర్చివారమగుదుము. కాబట్టి మనము వ్యవసాయభివృద్ధికై తగు ప్రయత్నములనుసల్పి, బీదరైతులకు సహాయపడుదము. మనలో గొందఱు తమభూములను హీనులచేతిలోవదలి తాము మేజిస్ట్రేటు కోర్టులలోను, మునసబు, సబ్ జడ్జి, జడ్జికోటులలోను దిగుచున్నార. ఇదెంతయుఁ శోచనీయము. వ్యవసాయకాలమందైన నిండ్లయొద్దనుండి వ్యవసాయమును ముగింపు జేసికొని తిరుగగూడదా? కాబట్టి వామనవిరి ఆలకించి వ్యవసాయభివృద్ధికై మీ మనస్సులను ద్రిప్పుము. వైదము దోడ్పడును గాక. — గు. సూ.

శ్రీ. బి. కె. దేవయ్యగారు ముఖాసివారంవారు గ్రామమున సాపేంబడి యొందు సకలజనాభివృద్ధి సంఘమునకు తమ స్వంతద్రవ్యమున 3-4 శేల రూప్యముల వెచ్చించి నొక దివ్యభవనమును గట్టించినారు. కలమంగలమున గూడ నొక శాఖాసభమును స్థాపించి ప్రతిసోమవారమునందును, ఈశ్వరభక్తి, రాజభక్తి, జీవకారుణ్యము, ఆర్యధర్మము, మానవుల ఆర్థవిధులు మున్నగు విషయములలో పరిశ్రమగల వారిచే ధర్మబోధల చేయుచును గ్రామజాతరలయందు గూడ బంతు హింసలు మాన్పుచు ధర్మమార్గప్రసక్తులై యున్న ఈమహానీయులకు ఈశ్వరుడు నెల్లపుడును శుభము కలుగజేయుగాలి, దేవీయసోదరులారా! సర్వమును తమ తమ శక్తిగలవి భారత మాతకు నిట్లు సూతోప వెల్లుచు బీదసోదరుల నుద్ధరింప ప్రయత్నింతురని విన్నవించుచున్నాను అని కె. వేంకటాచార్యులు గారు వ్రాసుచున్నారు.

బంగోలుయోగిని.

స్వార్థమున నామమునానినెడను.

మనుష్యుల కృత్యములను మేము ముఖ్యముగా పరిశీలించుచున్నాము.

అహంకారమునకు, కాలక్షయమునకు నెరవేర్చుట.

ఉపవాసమును నుపవేషమును వ్రాసినవాడు :-

ఇదిగదా కీమమునకున్న మంగోలుదీప్తము మనము సి. రంగనాథులు నాయకులుగాను పత్రికలకు వ్రాసిన లేఖనము పత్రికలందు గూడ ప్రకటించియుంటిమి. ఈ గురువారమున వచ్చి రంగనాథులు నాయకులుగా సోదరులును తెలుగు అసిస్టెంటు ప్రొఫెసరులుగా భాస్కరరావునాయకులు వి. వి. గారి ప్రసంగా - చెన్నపురిలో చింతాద్రుతిగా అయ్యి మొదటివీధిలో 78 వ ఇంటి నివసించుచున్నది. ఎవరెవరో ఏమేమో రోగములు కుదిర్చినదయ్యి కొంచెము కోపస్వభావులైనందు మున్నగుసంగతు లిటీలవల మరల ఇండియను పేట్రీ యుటపత్రికలోను ఇతరపత్రికలలోను ప్రకటింపబడినవి. మరల ఈ నెల ౧౩ తేదీని వెదలిన ఇండియను పేట్రీయటుపత్రికయందు ఆ పత్రికకు ఈ నెల ౧౩ తేదీని స్వామి వల్లి నాయకము గా రుపవాసమును మిథ్యయని వ్రాసిన లేఖ ఇటుల ప్రకటింపబడినది. నేను ఈ వృత్తాంతము విన్నగానే ఆమె వృత్తాంతము నిజమో కాదో తెలిసికొని గోరి మొదట మంగోలు మునము గారికి నుత్తరము వ్రాసితిని. ఏమనగా వెనుక నాక పట్టణమున నొక స్వామి శుభాశ్రమ వాసులు చేయుచున్నాడని విని నేనెంతటి బోధితి. చిరక కాయ పాలు పున్నుకొనచున్నాడు గాని శుభాశ్రమ వాసులు చేయుట లేదని నేను కనిపెట్టి ఆ సంగతి స్వతః మిత్రుల పత్రికలకు ఇండియను పేట్రీయటు పత్రికలకు వ్యాసించితిని. ఏమనగా ఊహిరి యాడుచున్నంత కాలమాహారము తినకండ జీవించుట యసాధ్యమని వాకులమైన నమ్మకముకలదు. ఈ యువ ఏమియును తినదనియు నీళ్లనయిన త్రాగదనియు మల మూత్ర విసర్జనమే లేదనియు బహిష్కరమునకు గూడ లేదనియు ఇటుల ౮ సంవత్సరములనుండి యుండిన ఈ యువయే పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారితో చెప్పినదనియు నాతో ఆయన చెప్పిరి. ఈ యువమునిని నిజమో కాదోయనవిషయమునూర్తిగా విమర్శించలేదని విమర్శింపదలచుకొని లేదని రంగనాథులు నాయకులుగాను భాస్కరరావునాయకులుగాను కూడ నాకు తెలిసింది. నేను పరిశీలించెదనన్న ఆమెయును వారునుకూడ నంగీకరింపలేదు. నేను తిరుపత్తుల జిల్లాలోని కుత్తాళమునుండి ప్రత్యేక వివాద వివాద ఇంతవరము చెన్నపురి వచ్చిన రాక నిష్పన్నయోజనమై పోయినది. భాస్కరరావు నాయకులుగాను కాపురమున్న యింటి యజమానులు నా రాకవలన గలిగిన ఈ సందర్భమునంతకు విని యోగిని ఆహారముతిననో లేదో పరిశీలించ గోరె. అనవరత వారికి శ్రద్ధ కలగలేదు. యోగిని కొక పుత్తెక భాగమును భాస్కరరావునాయకులు గాను తమ వాటాలో నిచ్చియున్నారు. ఆ భాగములోని కిత్తులెక్కడను పోరాదు. ఉదయమును సాయమును రోజునకు రెండు సార్లు యోగిని తిలుపుట బిగించుకొనును. యోగిని నివసించు భాగమునుండి యొకమురికికాల్పు వెరటిలోనికి పోవుచున్నది. ఇంటివారు (భాస్కరరావునాయకులుగాను గృహధిపతులు) ఆమురికికాల్పునుంచి వచ్చునీటిని పరిశీలించిరి. అందుకుండ పురిషము కొట్టుకొనినట్లెను. దానిలో జామపండుగింజలు కనబడినవి. ఇంటివారు నాయకులుగా భార్య కా విషయమును తెలిపిమాసిరి. ప్రతిరోజున నుదయమునాత్రమే పురిషము జలవారికుండ వచ్చుచుండెను. ఇటులనారు ౪-4 రోజులవరకు సగచూచిరి. ఈవిషయమును ఇంటివారే నామిత్రుడగు ఎం. కే. స్వామిగారికి తెలిపిరి. ఆయనయును నేనును నాయకులుగా తో ఈ సంగతి చెప్పి మీభార్యగారి నడిగి తెలిసి కొందని యంటిమి ఆయనయులు తెలిసికొనిరి. ఆయనకునూడనమ్మకము కలిగినది. జామ పండుగింజల పడుట ను గూర్చి ఒకనాడామె యొక చిన్న జామ పండుము క్కనుతిగ నేను చూచితిని. నాయకులుగారే యొప్పుకొనిరి. ఫిబ్రవరి ౧-వ తారీఖు అంతట నీయోగిని పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారితో నీ సంగతులన్నియు చెప్పినదియు ఆయన యభిప్రాయము పరిశీలించగోరగా కొద్దిరోజులలో మరల వచ్చెననని చెప్పి నాటికి నేటికీ నాభాగ్యులగా మొదట రాకేదని యును మరియును ఆచార్యులగారి ఆలకు 21 దినములను చని

స్థానిక వార్తలు

యూనివర్సిటీ సింకికేట్ :- ఇటీవల జరిగిన ఎన్నుకొనుకందు హెచ్. జె. ఆలక్ గారు సింకికేట్ మెంబరుగా నెన్నుకొనబడినది.

వర్తమా :- జనవరి 1-వ తేదీ మొదలు ఈ నెల 9-వ తేదీ వరకు మదరాసులో 1-69 పదునల వర్షము కురిసెను. ఈ కాలమున సగుటున 3.09 పదునల వర్షము కురిసినది.

అసిస్టెంటు ఆకౌంట్ యంట్ల జెనరల్ :- బి.ఎల్. ఎ. లెవిగారు ఏప్రిల్ నెల 20 ది మొదలు మదరాసు అసిస్టెంటు ఆకౌంట్ యంట్ల జెనరలుగను, కరెక్ట్ ఆఫీసుగను నేమింపబడినది.

మదరాసు కార్పొరేషన్ :- ఇంజనీయరు కోట్టువారగారు సెలవువిడచి మన్నంకాలముగాని, మరుత్తన వసుకలముగాని అసిస్టెంటు ఇంజనీయరు ఇ. ఆర్. కిరివాసా చాయరుగాను ఇంజనీయరుగ ఆప్టచేయుదురు.

సాత్ మదిరాసు సబ్ డివిజన్ గు ఆఫీసు :- పీటర్స్ రోడ్డునుండి బ్రాను నెల ౧౩ తేదీని తిరుపత్తుల జిల్లా కలెక్టర్ కోట్టువారగారు, అనగా మదరాసు క్లబ్బునకు తూర్పుగా ౧౦౦ గజముల దూరములో ప్రభుత్వమువారు క్రొత్త గాకట్టించిన కట్టడమునకు మార్పుచేసెను.

ఆకస్మికము :- మొన్న మధ్యాహ్నము నుమారు రెండున్నర గంటలప్పుడు నుంగంపాకములో పబ్లిక్ ఇన్ స్ట్రక్షన్ డైరెక్టరు ఆఫీసు భవనమునెంత ఎండువెచ్చు ఒగసికొని కాలినది. మొదట పొక కనపడుచుండెను. మరికొంత సేపటికల్లా వెద్రుంబయ్యాయెను. పోలీసువారు కడుపునికతో మంటలను త్వరలో వార్చివేసిరి.

పోలీసు ఉద్యోగస్థునిపై బడి కొట్టుట :- మొన్న సోమవారము సాయంకాలము హిందువుల కేసుకట్టి చింతాద్రుతి నుండి చాళోకు తీసికొని పోవకు చుండెను. ఆ పోలీసుతోగూడ వెళ్లుచుండిన గాయకులు తమకు లైసెన్సు లేనిదే నైడెక్ హమ్మ రోడ్డులో వాద్యము వాయించుచుండగా దానిని చూచిన సబ్ డివిజన్ స్పెక్టరు స్వామినాథయ్యగారు వారి ఆచరణ చేయించి, లాకప్ పో నుంపించిరి. అందువిడ నాళమువెంట వెళ్లుచుండిన వారు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు గారినిద తిరుగబడిరి. తొలగిత మంటలను నుండినది గాని, పిమ్మట చేతులు కలిపెను సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు గారికి మంచిగాయములు తగిలెను.

కొవ్వూరులో సన్మానము :- మాపురంబునకు, డిప్రీట్టు మునముగా విచ్చేసి మూడేండ్లక్రమం సమర్థతతో తమ్యధికారమును వెలయుచుండెన యిప్పుడు నెల్లూరుజిల్లా కనిగిటగ్రామమునకు బదిలీవిడ వెళ్లుచున్న ము. రా. రా. శ్రీ. సి. వి. సంపత్తయ్యగారు బి.యు. బి.యెల్. గారొడల తమ కృతజ్ఞతను వెలుపుటకు ఈ నెల 6-వ తేదీని మాగ్రామముందు పౌరజనసంఘము కూడెను. అందు పీఠవాటి వేంకటరమణయ్య కొన్ని హృదయంగమములగు పద్యముల రచించి చదివి సంపత్తయ్యగారి గుణగణములను ప్రశంసించిరి.

పోవునగ నటులారకు చనిపోవునని యోగిని గోపాలాచార్యులుగారితో చెప్పిన విషయముగూడ నసత్యమనియును, ఆచార్యులుగారు తెలిపిరి. నెల్లూరులో నున్న పుడిమె వెరుగు పుచ్చు కొనుట నేను చూచితిని ప్రస్తుతము చెన్నపురిలో హామిలను కంపెనీలోనున్న హోమోతి డాక్టరు కే. పి. సుబ్బారావు గారు చెప్పిరి. పురిషము కనబడినపుడు మూత్రములేదనట కవకాశములేదు. మలము విడుచుట కలిగినపుడు ఆహారము తినుటగూడ విధిగనుండి తీరవలెను. కాన ఏ విషయమును సత్యమని ప్రకటనవరకును విశ్వసించరాదు. ప్రకటనవచ్చునంత కాలము నిజమని నమ్మరాదు. ఇతరులు నమ్మిరిని మనము నమ్మరాదు. న్యాయముగ పరిశీలించి నమ్మకలెను అని స్వామి వల్లి నాయకులుగాను చెన్నపురినుండి యీ నెల ౧౩ తేదీని ఇండియను పేట్రీయటు పత్రికకు వ్యాసించిరి. న్యాయ ఇండియా పత్రిక యందుగూడ నీ లేఖనే ప్రకటింపబడినది.

పోర్టు సెయింట్ జార్జి గెజెటు

మదరాసు కార్పొరేషన్ :- శ్రీ. ఆర్. కోట్టువార, సెలవుగా మన్నంకాలముగాని ముల నుత్తరగు పత్తింతులుగాని యాయన సానము, అసిస్టెంటు ఇంజనీరు ఇ. ఆర్. కిరివాసాచాయరుగాను కార్పొరేషన్ ఇంజనీరుగా పని చూచుటకు నియోగింపబడినారు.

వేలూరు తాలూకాలో :- పేట్రీ కృష్ణమాచారి యారుగాను ప్రెసిడెంటుగా నియోగింపబడినారు.

కృష్ణాజిల్లాలో :- కుంభకోణము కృష్ణమాచారియారుగాను మెంబరుగా నియోగింపబడినారు.

ఏలూరు మ్యునిసిపాలిటీ :- మున్సిపల్ మ్యాన్ యాకూబ్ సాహేబు బహదూరుగాను మరల కమిషనరుగా నియోగింపబడినారు.

బందరు మ్యునిసిపాలిటీ :- కరెంటు డి. వి. రెడ్డిగారు మరల కమిషనరుగా నియోగింపబడినారు.

కాంచీపురము మ్యునిసిపాలిటీ :- మున్సిపల్ సర్జన్ డి. కె. వసుంధరాసాహేబుగాను కమిషనరుగా నియోగింపబడినారు.

కర్నూలు తాలూకాలో రెండు క్రొత్త యూనియనులు :- గాడిదమడుగు, నాయనూరు గ్రామములను యూనియనులుగా చేయుటకును, ఆ యూనియనులలో వచ్చెడి క్లియర్ బరు నెల 1-వ తేదీనుండి పంచాయతీపద్ధతి యనుములోకి వచ్చుటకును వాళ్లనింపబడినది.

బల్లారి మ్యునిసిపాలిటీ :- ఖాన్ బహదూర్ కె. అబ్దుల్ కరీమ్ సాహేబుగారును, నగరము నారాయణరావు, బి.వి. బి.ఎల్. గారును కమిషనరుగా నెన్నుకొనబడినారు.

గుడియాలము మ్యునిసిపాలిటీ :- మున్సిపల్ మున్సిపల్ ఖాను సాహేబు బహదూర్ గారు మెంబరుగా నెన్నుకొనబడినారు.

కైరతాబాద్ వివాహములకు లైసెన్సులు :- హైదరాబాద్ కైరతాబాద్ వివాహములకు జరుపుటకు సర్టిఫికేటు లిచ్చుటకును బల్లారి వాస్తవ్యులు లంచము మిషనరీ సానెటికీ సంబంధించిన రిక. ఎఫ్. ఏ. ప్రెజెంట్ గారికిని, హైదరాబాద్ కైరతాబాద్ వివాహములకు సంబంధించిన సర్టిఫికేటు లిచ్చుటకు బరహంపురము మ్యునిసిపాలిటీ యందలి భాషారు వాస్తవ్యులు రిక. ఆం. చంద్ర పాత్రోగారికిని, గుడివాడ తాలూకా క్రీరంగపురము వాస్తవ్యులు రిక. సిద్దిల జోసఫ్ గారికిని, బెజవాడ తాలూకా కోలవెల్లు వాస్తవ్యులు రిక. చిత్తూరు మేసయ్య గారికిని లైసెన్సు లిచ్చుట వల్లలోచింపబడినది.

డివిజన్ జంధ్యాల సీతారామయ్యగారు :- పీరు నాలుగం గ్రేడునకు ప్రమాదము చేయబడినారు.

విశాఖపట్టణము ఏజెన్సీ :- గుణపుర జమీందారు తాలూకాలకు అసిస్టెంటు మేజిస్ట్రేటుగా నున్న వోలేటి కాన్పులు పంతులుగారు కొన్ని నిబంధనలకు లోబడి రెండవ తరగతి మేజిస్ట్రేటుగా నియోగింపబడినారు.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామమునందును ఆంధ్రప్రదేశ్ పక్షమున క్రొత్త చందా దాన్లను తేర్చి ఏజెంట్లు కావలసియున్నారు. కావున వారివారి దరఖాస్తులను మేరెల 15వ తేదీ లోపుగ పత్రికా కార్యస్థానమునకు పంపవేయవలయును. సమర్థులగు వారికి వలయునేని, పిమ్మట అమృతం జనము డిపోవారి యాషఫముల యేజెన్సీగూడ నొసగబడును. మేనేజరు.

కావలెను

రాజమండ్రిలో స్థాపించిన క్రీ. హార్డింజ హాస్పిటల్ అందు సర్టింగు హోము వ్రాంచకి ను అసిస్టెంటు సర్జెను, మంత్రసాని కావలెను. ఆంధ్రదేశములో ప్రతి తాలూకాకు యొక ప్రావిలింగు యన్ స్పెక్టరు నెలకు రూ. ౧౫-౧౫-౧౫ నీతము చొప్పున కావలెను. నెలకు ప్రావిలింగు సర్జెను రూ. ౧౦-౦-౦ కూడ యిచ్చుటకును. కావలసినవారు క్లెటరీ గాని, వేర వ్రాసి, దరఖాస్తుపాఠము పంపవలెను.

ఆ హ్వా న స ం ఘా ధ్య త్సు ని స్వా గ తో ప న్మ్యా స ము.

మన తెలుగుజిల్లాలలో 100కి 9మందికిని ఇతరజిల్లాలలో 100కి 17మందికి చదువుకమ్మును. ఇందుచే మనమెంత వెనుక పడియున్నదియు తెలుచున్నది. టీకాలను బలవంతముచేసి పాడిమిమనల్లే గవర్నమెంటువారు బలవంతవిధ్యను జెప్పవలయును. సాంకేతిక, పారిశ్రామిక, వ్యావసాయక విద్యాకాలమును గావలసియున్నది. విశాఖపట్టణమందున్న మెడికలు పాఠశాలలో 50 సంవత్సరములనుండి వ్యాపయన ఆంధ్రీనుడ అసిస్టెంటు సర్ జనరలకంటే 7 సం॥లలో వ్యాపయనవారి సంఖ్య హెచ్చయినది. దీనిని మెడికలు కాలేజీగా చేయుటకు బదులుగా ఎత్తివేయవలయుననియో, లేక ఈవిద్యార్థులు 2కిసం॥లు చెన్నపురిలో జదువవలయుననియో ఒక ఎత్తు వేయబడినది. ఈవిద్యార్థులు చెన్నపురివారికంటే హెచ్చుగాను, గొప్పగాను పరీక్షలలో కృతార్థులయినపాపము చెందుకు కారణములు. రాజమండ్రిలో ఎర్. టీ పరీక్షలనీవేసి అందరిని చెన్నపురికిపామ్ముని ఒక క్రొత్తకష్టమునుకలుగజేసిరి ఏవిద్యాలయములుమానీవేయవలయుననినను ఆదెబ్బయించుగా తెలుగుదేశమునకుదగుట దురుదుష్టము. ఉపాధ్యాయులులేక కొట్టుకొనుచున్న దినములలో టీకాను కలుగవోలు, అంతపురములలోని ట్రేనింగు పాఠశాలలు మాయబడినవి. 78 వారిశ్రామికాలయములు రాజధానిలో నుండగా ఆంధ్రదేశమందు 19 మట్టుకే కలవు. నెల్లూరులో ఒక్క కాలేజీలేదు. ధాకాలోనున్నట్లు ఒకవిశ్వవిద్యాలయ మాంధ్రదేశములోనుండవలయును. ఇంగ్లాండులో 10 యూనివర్సిటీలుండగా మదరాసురాజధాని కొక్కటి కలదు. ఈవిశ్వవిద్యాలయము మూలకముగా దేశభాష పెంపొందునట్లు జేయవలయును. స్త్రీలకును ఉన్నతవిద్యాలయములే న్నగావలసియున్నది. వానితోపాటు నివాసపోషక, వ్యవసాయము వారికుండవలయును.

(స్వకీయని లేఖనునుండి)

ఈ నెల 12 వ తేదీ: ఉదయము 9 గంటలకు నూతన మార్కెట్టులో కృత్రిమార్ధమహాసభ సమావేశమయెను. అగ్రాధికారిగారిని బాంధ్యము వాయిద్యములతో పురమేగి విరి. సుమారు రెండువేల మంది ఆధునాసభకు సభకు కరిందగని విన్నవించుట కెంతయు పరిమితి గానున్నది. మంథు అనేకులు హిందూ శ్రీమతులు, కొంతమంది ఆంగ్లేయ శ్రీమతులు వచ్చియుండిరి. ప్రతిభులుగా వచ్చిన వారిలో నీక్రిందముఖ్యులగువారిని ఉదాహరించుచున్నాము:—

శ్రీమతులు రావుబహదూరు కె.రంగారావులు గా॥ కె. ఆర్. వి. కృష్ణారావు, గా॥ వి. ఎస్. శ్రీనివాసరావు, గా॥ మోచగల్లరామచంద్రారావు, మహామహాపాధ్యాయ నాయకశాస్త్రి, కోపలి మానుమంతరావు, కాకనాథుని వాగేశ్వరరావు, కొండ వెంకటప్పయ్య, వేమనరపు రామదాసు పంతులు, గా॥ సి. వి. నరసింహరాజు, వారణాశి సుబ్రహ్మణ్యము, కోడి రామమూర్తి నాయుడు, వి. జి. కె. ఆయ్యంగారు, యోగి శ్రీనివాసశాస్త్రి, కె. వెంకటరెడ్డి నాయుడు.

లి. పట్టాభిషేకారామయ్య, కల్లూరి. నూర్యవారాయణ రావు, న్యాయతి హనుమంతరావు, చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహము, మిట్టకొడ్డి సుబ్బారావు, చెవిటిగంటి సుబ్రహ్మణ్యము, చోరమడి వెంకట్రావు, బులుసు గామజోగారావు, ముట్లూరి కృష్ణారావు, గావుబహదూర్ సి. ఎస్. శాస్త్రి, గంటి లక్ష్మీన్నది. న్యాయకాకారావు, బుర్రాశేషగిరిరావు, శ్రీమతి శ్రీనివాసమ్మ (ఇకెస్సెట్టెన్), ఎస్. వి. కల్లూరు (చేరాడు), డి. మాధవగారు, యెం. కె. రామస్వామిఆయ్య, దేశపాండ్య సుబ్బారావు, కోనాసీతారామరావు, ఎం. వి. గార్లు వారాపు 550 మంది ప్రతిభులును, వేయిమంది ప్రేక్షకులును వచ్చియుండిరి.

అనంతరము కాతా శ్రీరామశాస్త్రిగారు సంజేమాతరమున జాతీయ గీతమును పాడిరి. సభ్యులందఱును ఆంధ్రమాతకు గౌరవము చూపుటకు నూతనగా నిలబడియుండిరి.

తరువాత సుశర్ల శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు శేదపతనమును గావించిరి. యం. లక్ష్మీనరసింహశర్మగారు ఆంధ్ర లోక ప్రవర్ధనుడు కద్యములను మహాపాదముగ పాడిరి. యం. కేశవరాయ శర్మగారు కృత్రిమార్ధ సభకు పక్షమును ప్రార్థనను గావించిరి. మాలా సాహెబుగారు హిందీభాషలో భగవత్ పార్థన గావించిరి.

కాతా శ్రీరామశాస్త్రిగారు ఆంధ్రమాతకు గూర్చిన కొన్ని పద్యములను సభ్యుల మనఃముల నాకర్షించునట్లు గానము చేసిరి. పద్యములు భార, రసపూరితములై సభ్యుల నానందవార్ధిలో నోలబడించిన వని విన్నవించుటలో సంతోషములేదు.

తరువాత సన్మాన సంఘాధ్యక్షులగు బి. వెంకటపతి రాజుగారు తమ స్వాగతోపన్యాసమును జరిపిరి. వీరి యుపన్యాసము సర్వజనాను మోదకమై ఉన్న తాదర్శన నూతనకమై దీర్ఘమై యున్నది. వెంకటపతి రాజుగారు తాము చెయికిగిరి విశ్రులముగాను, కారణముల ముగాన, ప్రాసీయించిరి. ఆంధ్రరాష్ట్ర సమస్యకు మదినోకటి మాట నోకటిగాక హృదయ పూర్వకము చిక్కుదీసి ఆంధ్రరాష్ట్ర మాతశక్తిమని దృఢముగా బల్కి యుండిరి. తమత్రైధ్యమును కార్యరూపమున విశదించి యుండిరి. తరువాత శ్రీరామగంటి రామారావుగారు సటియహాసభకు అధ్యక్షులుగానుండు విషయమై రా॥ బ॥ కొచ్చర్లకోట కృష్ణారావుగారు ఉపపాదించిరి. ఈ మహాపాదమును మో॥ రామచంద్రారావుగారును, వి. నూర్యవారాయణ రావుగారును, బి. యెం. కేశవరాయుడు, కె. వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారును, రావుబహదూర్ హనుమంత శాస్త్రిగారును, సి. వి. నరసింహరాజుగారును, కోడిరామమూర్తి గారును బలపఱచిరి. తరువాత అందఱును తమ పప్పులపి కరతా శధ్యములతో తెలియజేసిరి. ఆగ్రాసవాధిపతిగారిని కర్పూర చూరములతో నలంకరించిరి. జనుజయధ్వానములును, సంజే మాతర కేకలును మండిరను ప్రతిస్పృంహనము చేయబడెను.

అనంతరము సభాధ్యక్షులు తమ మహాపాద్యమును జరిపిరి. వీరియుపన్యాసము వీరావేశమును పురికొల్పినదై, పురోన్మద్ధి నూతనకమై యున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రాధ్యక్షమును గూర్చి తమపూర్వాభిప్రాయమును తెల్లడించిరి. సంఘసంస్కరణము మన అదర్శములకు మిగుల సహకారులు కావ సంస్కరణము విషయమై మనకు నిర్భయముగా పాటుపడవలయు నని పలుమారు నొక్కచొప్పు

తరువాత షిషయ నిర్ణయసభ యేర్పాటుచేయబడెను.

లింగి మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు విషయనిర్ణయసభ సమావేశమగును. మహాసభ సభ సామంతులు మూడుగంటలకు సమావేశమగును.

నాటకములు.

ఈనెల 11 తేదీ రాత్రి విశాఖపట్నం ఆమెయ్యారు సమాజమునా కాన్సర్వేషన్లుగా రుక్మాంగద నాటకమును ప్రదర్శించిరి. అందు హాస్యగాని పాత్రమాలము ప్రశంసనీయు ముగానున్నది

గుంటూరు ప్రభుకంపెనీవారును, బల్లారి సరస్వినోదినీ సభవారును నీపురమున నాటకములను ప్రదర్శింపనున్నారు. గుంటూరువారు శేటిదినమున వారిశ్వంద్రనాటకమును ప్రదర్శించురు. బల్లారివారు 18 తేదీన తమ ప్రదర్శనము నిత్తురు.

ఆంధ్ర మహిళాసభ 12 తేదీ సాయంకాలము మూడు గంటలకు పురమందిరములో సమావేశమయెను.

శ్రీధర వెంకటేశ కల్లూరుగారు కాకాభరన్న హాజుగారి 100 తేదిన “భాషా ప్రముక్త రాష్ట్రములకు” గూర్చి హాసభాషలో ముచ్చటించిరి. ఆసేతులు వచ్చియుండిరి.

ఆ ద్రోధ్యము ప్రశంస.

(చంద్రమాలి చిదంబరపు గారు వక్తా, బావట్ల)

కా॥ జ్ఞానోజ్జ్వలము నీతనూజులకుగ

ల్లంజేసి నూత్నప్రభో!

ధానూకమలకన్యవి సుస్సరణలొ

య్యంగొల్పి వీరించి ని!

త్యాగంబం బాదగూర్చి యభ్యుదయమి

మ్మా! పుత్రపాత్యులకు య

మ్మనంబులో నెలకొల్పి యాంధ్రజన

మ్మా! జగజ్జీవనీ॥

చ॥ ప్రవతుల మాతృదేశ హిత

భావనమర్చుకొలెన మీ దురా

కవనిమదంబు దోపమము

గన్నయనుంగు నెలది “ఆంధ్రమా

తవిశదభంగి నొప్పుగము

దమ్మదె! సాగరతుంగ భంగవై!

భవమునెచ్చుమచ్చయెడి స్వాగత

మాంధ్రజాలార మికిటక.

మ॥ ఇలవై మిరభిన్నుకొ కెందుటకు ప్ర

త్యేకాంధ్రరాష్ట్రంబై కా

వలయుకొ తప్పక తత్వయత్నిములు

ల్లంగార్యభారంబుమీ!

కిలవైధార విధించెనాయమలదా

మెంజేసి శంకింతురా?

వలదా నాయక తాంధ్రదేశముంకొక

బ్రాహ్మలో మనెన్నమ్మడి॥

ఉ॥ కోటలు దాలుమాటలకు

కోటలు బల్కిన నేమికార్య మా

రాటుమతోడ కర్తము భ

రంబని భీతిహింస కాత్యభా

హాటముగా బ్రవర్తనల

నందలు నాంధ్రహితైక బుద్ధి మో

మోటుము లేక నల్లుడిక

పూరిన కార్యము నీధి నొందగాక

నీ॥ మోమోటుములు మాని పూని నిశ్చల లీల

వేసన్న కార్యములు శ్రేయోదయ్య

నియతిమై కార్యములో నెరవేడు పట్టుల

పరుల దూషణములా పట్టుల న్య

ఆత్మలాభము నొందు నిభివాగల వారి

నెద్దరికములే పెంచుటయ్య

ప్రాతిన్ధ్యము నీయు వారలు తమ విధుల్

ధక్కిమై నలునంగ వలనట న్య

దేశహిత కార్యమునొందు తెన్నులందు

మనకవిచ్చంబు లింకను మానడయ్య

నిష్కపట వృత్తి చరియింప నేర్వకయ్య

ధన్యమరులొ బహుశాంధ్ర తేజయులార॥

ఆంధ్రలోక ప్రవర్ధనము.

[మున్నంగి లక్ష్మీనరసింహశర్మ గారు-విచారు]

మ. మునునోమోదమెసంగఁ బూర్వగమ

స్వాధీకృత్యులొగొమ్మ వ్యా

సమరతోర్వకముచి యాంధ్రజనుల

సమర్థునిభావ్యులై

యమరక జేయఁగఁ దన్న నోద్యమనా
ప్రాం శూదయంబయ్యెడక
అమితోన్మాదభరంబునం గడఁగ లెం
దాండ్ర యాంధ్రాభిజాత్.

మ. ప్రతిభాంధ్రాభి నూన్యచంద్రులు దివా
రాలెంబులుం బ్రీతి

వ్యకటాక్షముల నింతు గాత నరసిం
హ ప్రాధనంబాత, వా

రక లోకావన రామచంద్రకృపణాం
ధ్ర వ్యాప్తి యాంధ్రాభి మం

చలంకసితి ధ్యానముం జలప లెం
దానిద్ర యాంధ్రాభిజాత్.

మ. తలమిత్రాగమనప్రమోదమున నాం
ధ్రాభిజీ మృత్యుండరి

కతకుల్ విచ్చుఁగ స్వాస్థ్యంబులు
కాక నెవరోవట్టె, య

గ్గతివోపంబుఁజ నె దివాలితెలిం
గాంచెక గవిప్రాధనో

న్నతిశ్రీస్ఫురణంబుఁ జాలు నిదురం
జాలింపుఁ దాంధ్రాభిజాత్

చ ఆమితఫలప్రదంబున

యాంధ్రాభిజాత్యమ భాస్కరోదయ

క్రమముగనుండు, నెత్తుడి జ

గర్భితమెంచి పరశ్వరాకరా

గమునఁ జరింపుఁడంచుఁ దమ

కంబున నాంధ్రాభిజాత్యమౌ

గము హితోభావము నడ

క్రాంతమేలకనుఁ దాంధ్రాభిజాత్యం.

మ. స్ఫుటైక సత్కృతులక మహామహాల నెం

తేలీలిమెఁగాంచి వా

రి పురోన్మద్ధికిఁ దోడునీడయును, కి

రించెయ నీయాంధ్రాభి

కపురంధ్రీజనని స్ఫుటించుటయ వి

క్వాస్వాహానంబు వి

జ్ఞ పికంబుల్ సమాకారకృత్రిఁ బలుకక

కార్యంబుగా భక్తుల

చ్చుపువై తాళికులైరి లెందుఁ దురం

జాలింపుఁ దాంధ్రాభిజాత్.

మ ఆదెగెన్ లోకతమంబు, మైత్రులతెకల్

నాన్నాశు హేమాంబువుల్

విదుమక, ప్రేమసమీరముల్ విసదం బృ

ధీప్రవాక్తృజంబు లె

లైద విచ్చుక దెలివక వహించి జగమెం

తే శోభరంజిల్లు నీ

కొడుకుల్ బెట్టుకునప్పికావినె మే

లోగనమ్మ యాంధ్రాభిజా.

మ. విలసద్వృత్తికిఁ తేలినాము నినునీ

వింప గ కేడిండు ని

ర్మలకాయజ్ఞ సుధా ప్రవాహమభిలాం

ధ్రాక్షిజేఁ దాటించి త్వ

మలకల్ (దెంచి సమర్థభావమునఁ గృ

ష్టాగౌతమీవాహుకా

ఖల లాలించుచుఁ గామ నీకదె పయ

స్థానంబు లాంధ్రాభిజా.

మ. ఆకలంకసితి నీకురూపము ని

త్యాగంద పంజోహదా

యకమా మున్నదనంత వైభవము భా

గ్యంబును దర్శింప వా

రక వీక్షించెద రాంధ్రాభిజననో

గాతక సంస్థాన జే

దిక నానీవుకమ్మ రమ్మ జంబు

ప్రీతి, యాంధ్ర ధాత్రీమా.

మ. ఎలమిన్ విశ్వకలాలయంబు, నల ప్ర

త్యేకాంధ్రరాష్ట్రంబు నీ

విలసద్వృత్తిలతక లభించుని హృ

త్వితంబునన్నిల్లి ని

శ్వలభక్తి నీను నీయపుత్రీయలు పూ

జల్నేముయన్నారలా

కలసంబున్నదే దీన్ను మాంధ్రజననీ

కీర్తిప్రభావాహినీ.

గీ. ఆంధ్రభాషావిలాస మంచులకు తృప్తి

నాంధ్రాభిజాత్యమౌ హేమాంబులకు.

బుచ్చుముగనిచ్చి ధన్యతఁ బొరజివాడ.

వసుధ నివియొప్పు నాచంద్ర భాస్కరముగ.

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ మే నెల 13-తేది

గురువారము

యుద్ధ స్థితి

జర్మనీవారు దినమొకటి వరకు "హైదరాబాద్" ప్రారంభించుచున్నది. "హైదరాబాద్" హత్యపరంపర యని మేముచేతల వ్రాసిన వ్యాసములోని నిర్ణయములు ఈనలివార్తలవలన ప్రభవముయినవి. మొన్నటి "హైదరాబాద్" కార్యము జర్మనీ ఆంగ్లావ్యాపార సంభవకుజేసిన ప్రయత్నముల వరుసలో జేరినదిగాను. ఇది యొకనవీనపర్య. హిరణ్యకశ్యపుడు ప్రహ్లాదుని నెన్ని విధముల బాధించినా ఆహుభక్తుడు కండకకుండకయుండగా జూచి యాహుభక్తుడు చెల్లరాక సనాథుడు క్రొవ్యతనూతనవర్తతులనుతలపోసినట్లు జర్మనీయు నొక్కొక్క యువాయమును ఫలవికహితముగుట చేత ధర్మవిప్లవమొకప్పుడు మరాఠీచే కనతరనూతనోపాయములను వెదకుచువచ్చుచున్నది. ఎన్ని ప్రయత్నములుచేసినను ఆంగ్లావ్యాపార ముగంట లేదు. ఎన్ని బెదిరింపులు బెదిరించినను తలస్థ రాష్ట్రములవారు ఆంగ్లావ్యాపార భూమినిబహిష్కరింపలేదు. ఎప్పుటివలెనే ఆంగ్లాభూమిలో లోకములోని యన్ని తలస్థ రాష్ట్రములను స్నేహరాష్ట్రములుచే నభ్యుతుకలిగి రాకపోకలు సలుపుచునే యున్నవి ఆంగ్లాభూమి జర్మనీకి ప్రపంచములో గల సంబాధమును నికోదించినట్లే జర్మనీయు నితర రాష్ట్రములసంబాధము ఆంగ్లాభూమికి లేకుండ జేయువరకు ఆంగ్లాభూమి పెరుగుచుండును. తనబలము కూగుచుండును అంతేకాక తలస్థ రాష్ట్రములను వ్యాపారాదీనికనిధము సంభవించినయెడల వారు సభి నోకరింపి సమకూర్పుటకు బ్రయత్నింపవలసినవారయిన నగుదురు. ఇట్టి యాలోచనలతో జర్మనీ యధుదినమును భ్రమపడి వనిచేయుచున్నది అటుకు సంకేహములేదు. హైదరాబాద్ యొకవ్యా యార్జునుండి బయలుదేరక ముందే ప్రయాణకులను జర్మనీవారు హెచ్చరించిరి. ఇట్టి హెచ్చరికను సుకుసేయక ప్రయాణముచేసి నంగులకు ఒ సమప్రదాంత గ్రామిగాక పెక్కుసమప్రదాంత గ్రామములు చేరివారిని సమప్రదాంతమున నిలిపిరి. అదలకై జర్మనీ యందంతటను కంఠము నడచుచున్నవి జర్మనీపట్టణముల యందు పతాకములు నెత్తియున్నారు. కేసుజరుగుచు బడిపిల్లలకు సరనాకుసెల వొసగుటకు నుత్తరువులు పాలించివారు. న్యాయార్జునుండి "క్రాన్టిల్వేనియా" యను నోకబడులు దేరనిచ్చిరి. దానివిషయమునను ప్రయాణికులను జర్మనులు హెచ్చరించు చున్నారు. కానిమదో యొక్కయొక్క దిగినయొక్క జాతీయజాకొరకు లోకము రాకపోకలనాపు గొనునను మాటకల్ల. ఇట్టిదాచడ లేనియు "క్రాన్టిల్వేనియా" విష

యమున కానరాలేదు. కేసుజరుగుచు మరెవరూ వేల ప్రీతి, పురుషుల, శిశువులను హత్య యొనర్చి యిప్పుడువడసిన క్రీడినివేయముడుగులు హెచ్చించు కొనజూచుకొను చున్నారు కాబోలు. ఇట్టి ప్రయత్నమువలన జర్మనీవారి పాశముపెరిగి పోవునేగాని ఆంగ్లాభూమికి నష్టమువిశేషము రాబోదు. ఆంగ్లాపైనిక బలమొక్క మానవునిచే తగ్గబోదు. ఆంగ్లాభూమి సామగ్రి యొక్క తుల్యవైకార తవడపోదు. ఆంగ్లావ్యాపార వినుచుత ఖేదించబోదు. కానియాంగ్లా రాష్ట్రపుష్టుదల హెచ్చి పోవును. ఆంగ్లాభివేషకల యుత్సాహము పెరుగును. తదనుగుణముగా హైందవ సాహాయ్యమును విజృంభించును. తలస్థ రాష్ట్రముల సాహాయ్యతయభివృద్ధియగును. ఇది యంతయు జరిగిననింకను నీరీతి విజృంభణమునకు మిత్రమండలికి మార్గ మేర్పరచుటకు జర్మనీమరియు క్రొత్తపద్ధతుల నేర్పరచుచుగా బోలును. ఏవిధమునను మిత్రమండలి వారు మావ్యాపారమునకు కలిగిన నిరోధమును బాపిచూచు భోజనసామగ్రి మున్నగు తరపులేర్పరచలేదుగావున మేము భైదీలుగావట్టిన వారివారికి నన్నమిక నవసరములేదు. తుదాధిపతి చంపి నైతునిని అదియే పద్ధతిగా గొని వేనచేలు మిత్రమండలివారిని తను కెరచేసికొన నిష్పాయముటను జర్మనీవారు ప్రకటించినను ప్రకటించు వారలే యని మాకు దోచుచున్నది. ఏమూలనుండియో వచ్చిన యొకవారలో నిజముండునని ఇప్పటికే బ్రిటిషుభైదీలను రెక్కలుచిరుగగట్టి కన్నులుగప్పి తుపాకి గుండలము నేయుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇట్టి ప్రయత్నము లొక ప్రక్కన జరుగుచుండ రణరంగమున విషవాయువుల యుపయోగ మొకవంక నడచుచుండ యుద్ధప్రపంచమునను కేసుజరుగు రద్దీతమగు, తెలివితేటలనే కనుబరచుచున్నారు. బెల్జియమున జొరబడి. అచ్చట నడ్డట్ట కలిగింది. ప్రాస్తర జొరబడిరి. అచ్చటను నడ్డట్టయెడినది రష్యాలోని పోలండున మూడుచోటల జొరబడి. ఆ మూడుచోటలను నడ్డట్టయేయెనది. తూర్పుప్రవ్యాలోనుండి రష్యాలోనికి జొరబడి. అచ్చటను నడ్డట్టయే. ఇవియన్నియు చాలక ఆస్త్రియనులకు సాయపడ కాన్డేయనులకు నైస్యముల సంపిరి. అచ్చటను నడ్డట్టతాకినది. ఇన్నిరంగులు లోనునాడుటలోగూడ తుర్కీకి సహాయముపుట యొకపని. సముద్రముపై శిశుహత్య ప్రీతిహత్య లొనగునవన ర్చట యొకపని. చిల్లరపోకిరితనము లొనర్పించుట నిరయొకపని ఇంతవిరళముగా నూరక ప్రాకు కొని జర్మను లేమలాభమును సంపాదించసమకట్టి నాగో వాకి యెరుంగవలయును అంతప్రాకుదల కూడ చాలక, కేసుజరుగుచు బాల్టిక్కు సముద్ర తీరమున రుష్యాలోనికి తమనైస్యములను ప్రవేశ పెట్టివారు. అచ్చటను రుష్యావా రెడరువడి సాగనిచ్చుటలేదు. ఇంతదూరము ఇంతవ్యాప్తిగల రణరంగమును నిర్మించుకొనిన జర్మనీయొక్క శక్తి యెంతయో యని లోకము భ్రమయనని. కేసు జరుగా రెన్నుకొనుచున్నారు కాబోలును. లోకమంతకంటె బాగుగా విషయములను విమర్శింపగలదు. ఎట్టులో మిత్రమండలివారు కాలపరిపాశముకు నప్పటికి గేలువకతప్పుడు గావున వారి బలముల నెన్నికైపుటకు లొగవలసిన నన్నికైపుటకులాగి చూతమను నుద్దేశముతో నిరాశమై జర్మనీ అరికట్టబడిన మృగమువలె ప్రయత్నించుచున్నదని ప్రతిమానవుడును నిర్ణయించుకొనక తప్పుడు. నిరాశాప్రేతమై జర్మనీ తనబలములను దుమికించి భంగము చేసికొనుట తమయొక్కవ ప్రయత్నములేక జరుగునని యగుటచేతను నింకను

తమబలములు పూర్ణముగా నిర్ధములు కాకపోవుటచేతను మిత్రమండలివారి జర్మనీ బలములపైకి కవియక యున్నార. అట్లుంటే జర్మనీకిలాభము లేమియు కలుగుచుండుటలేదు. విషవాయువులను పూర్ణించుచు మిత్రమండలివారిపై ఏడుపడిన బెల్జియము భాగమున మిత్రమండలి వారు మొదటకొంత యెడగినను గొప్పనష్టము లందినను మరల ముందుపడి విజయము లందు చున్నారు. ఒకవైపున ఫ్రెంచి నైస్యములను మోవంకి ఆంగ్లా నైస్యములను దాడి ప్రారంభించినవి. ఆర్మెటీ యర్పు లాబాసులమధ్యన కొంత మననైస్యములు ముందుకు నడచినవి. ఆరూసుకు నుత్తరమున ఫ్రెంచీవారు ముందుకు నడచారు. తూర్పురంగమున రుష్యావారును నాస్త్రియావారును విజయములను జెప్పికొనుచున్నారు. ఒకటి రెండుతావులలో హైదరాబాద్ మగుట నిజము. రెండుక్షణములకును అనుకూలా నడకూలములు కలిగినవి. రుష్యావారు ఎప్పుటివలెనే వచ్చిన గల్గిషియాలో వెనుకకు నొదిగివారు. అసంఖ్యాకముగు సందర్భములలో నిప్పటికీరీతిని వెనుకకునొదిగిన దుష్టకల యుద్ధక్రమమును మాచువధు లెగుగనేయెరుగుదురు. ఎన్ని పర్యాయములు రష్యనులు వెనుకకొడిగినను వార్సాకును జర్మను నాశపోతుతనమునకును నెంతో దూరమున్నది. కావున రష్యావారు వెనుకకునొడుగుట యొకనష్టముకాదు. డార్జ నల్సుకడ మిత్రమండలి నైస్యములు జలసంధిని భేదించుట యందప్రమత్తభో మెలిగివిజయమును సంపాదించుచునే యున్నవి. లాయిశజాగారు చెప్పినట్లు ఈయద్ధమెప్పుడు ముగియనోచెప్పరాదు కాని మిత్రమండలి పక్షముగా ముగియుటకు సర్వము కూలములు కలుగుచున్న వనియు సర్వసన్నాహములును కుదుగుచున్నవనియు మాత్రము చెప్పవచ్చును. మీరే మరియొకచోట సూచించినట్లు మూడుమాసములలో గొప్పసంభవము లగునటుల తప్పుడు జర్మనీ క్రొవ్యములచే ఆంగ్లాభూమి యేమి మిత్రమండలిలోని యితరాస్త్రము లేమి జర్మనుబలనిర్మాణము చేయక నిలువరాదని తీర్మానించుకొనియున్నవి.

“కైతవపురుషులు” అను శీర్షికక్రొంక శ్రీయుత కె. వేంకటేశ్వరరావుగారు వ్రాసిన కొన్ని విషయములను మరియొకచోట ప్రకటించితిమి. అడవికొలను అచ్యుతరావుగారు రనువారు మాకార్యాలయమునుండి 1914 వ సంవత్సరము జూనునెల 17 వ తేదిని రు. 2-2-1 లు అడ్వాన్సుగా తీసికొని ఏజంటు పనిచేయుటకు నొప్పుకొనిపోయిరి. దినచర్య వ్రాసిపంపెదననిసూడ సంగీకరించి నాటినుండి నేటి వరకు తామెచ్చుటనున్నదియు నేమిచేయునదియు తెలియజేసినవారుగారు. ఇచ్చట 2000 ఆంధ్రవిద్యార్థులకు సంస్కృతాంధ్రములను నేర్పుచుండుట నిజముకాదు. అచ్యుతరావుగారిని ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధిక్షమున చ దాలు చేప్పవలసినదని ఎవ్వరు వాడికి నుత్తరవులపాలించి మేమెరుగము. ఈ యచ్యుతరావుగారివిషయ ముల్లుండ నిరీవని ఏజంటునిధులని పేర్లిడుకొని యాధ్యులలో గలిగియుండు నవినోత్సాహమువలన లాభమందుటకు వనేకులనేకవిధముల ప్రయత్నించుచున్నారు. కావున వ్యవహారమున ప్రజలు ఇట్టివారిచేతికి ద్రవ్యము చిక్కనియక సాధ్యమైసంతవరకు మొదటియజమానులతోనే యుద్ధప్రయత్నముల మూలకముగా పని జరుపుకొనుట శ్రేయస్కరమని హెచ్చరించుచున్నాము.

బరోపా మహాసంగ్రామము.

జర్మను సబుమేర్లనుల దురాగతము.

లూసిటేరియాను ముంచుట.

అమెరికావారు సముదాయపీఠకోరుట.
రక్షింపబడినవారు.

లండను మే 12:— లూసిటేరియా స్త్రీయలొనడి ఎంతమంది రక్షింపబడినది నిర్ధారణ కాలేదు. రక్షింపబడిన ప్రముఖులలో హిందూ వేళమునకు తెలియజేయబడినది తక్కిన వారిని గురించి బ్రిటిష్ ముస్లింలు తెలియజేయనియెడల మునిగి చనిపోయినట్లు భావించుకొనలేదు.

అమెరికావారు సముదాయపీఠ కోరుట.

ఫలావ్యాప్తియగు మునిగి పోవుటలన, ధామ్యుల గారు చనిపోయిరి. అమెరికావారి కషింపు, గతమైట అను స్త్రీయలనుముంచిరి. వీనినిగురించియు, లూసిటేరియానుగురించియు సముదాయపీఠ చెప్పవలసివచ్చి, జర్మనులను అమెరికావారు కోరుచును.

విల్మనుగారు అకలంబించుపద్ధతి

విల్మనుగారు జర్మనీవారి కొకజాబు వ్రాయుదురు. దృఢభావముతోను, స్పష్టముగను అమెరికాదేశీయుల అభిప్రాయానుగుణముగను వీరుసంగతి సందర్భములందులొవ్రాయుదురు. ఈజాబులో నీక్రింది సంగతులున్నవి:—నాకాయుధములో పాటించవలసిన ధర్మములను జర్మనుల కట్టుపడవలెను. ఏదో అక్రమకార్యమును చేపడదలచినాము నాగ్రత్తగనంతుడని ముందుగ తెలిపినంత మాత్రమున దీని ముంచుట వ్యాయముకాదు.

విల్మనుగారు స్నేహితులిట్లు తెలియజేయుచున్నారు:— జర్మనులు వ్యతిరేకాభిప్రాయ మిచ్చినను ఏమిచేయవలసినదని నను దానిని తిప్పకచేయుదురు.

ప్రజలు వివేకముగ నేనలోచేయమందుట

మెల్ బోరను లూసిటేరియా ముంచికేయవలయుటలన న్యూజిలాండు, ఆస్ట్రేలియాలో ప్రజలువివేకముగ నేనలోచేయవచ్చును.

ఇంగ్లీషుపత్రికల అభిప్రాయములు.

అలహాబాదు మే 12:— కెయిజరును అరెస్టులో కలసి ఘోరములను చేయు అపరాధులు నందరును గూడ వ్యాయ వాహ్యులైరి. ఫ్యాన్సులోను ప్లాండర్సులోను పోలంతులోను వారి నోడించుట తగిన శిక్ష కావాలదు. జర్మను దేశమున ప్రవేశించి దేశమంతయును జయించవలెను. తెర్లిను నగరమును ప్రవేశించినగాని ఈ రక్తస్రావంతయును వృథాయగును. అంతకు తక్కువ శిక్షయే హృదయమును జర్మనులకుబాగుగా నాటజాలదు. టెమునెట్రిక ప్రధాన వ్యాయమును వ్రాసినది. టెలిగ్రాఫు పత్రిక వారకతానుకూలములయొద్ద విభంధనల నతిక్రమించిన వారెంత గొప్ప వారైనను గూడ తగిన శిక్ష ననుభవించ వలసినదే యని ఆస్కీయకు మంత్రిగారి నుడివిని వాక్యములకు టెలిగ్రాఫు పత్రిక హెచ్చరించు చున్నది.

189 అమెరికావారు చనిపోవుట

లండను మే 12:— లూసిటేరియాలో 149 గురు అమెరికనులు హతులైనది అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల రాయబారి ప్రకటించెను.

అమెరికాసంయుక్తరాష్ట్రములవారు జర్మనులకు పంపిన కఠినముల తంతివాద.

లండను మే ౧3:— వాషింగ్టను, నేటిరాత్రి అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములనుండి తెర్లినుకు తంతివాద పంపబడినది. అమెరికనుల ప్రాణములను హరించింతులను అమెరికనుల స్వాతంత్ర్యమున నల్ల ఘించినందులను అమెరికావారు జర్మనుల నుత్తివాదలనుజేసి మరల రక్షింపమని మిరన్నడును చేయించియు చేసినదో, అమెరికను లెండులకును వెనుక దీయునారు కారనియును మోగమోటుముగ లేక నుడివిరి.

ఇంగ్లండు

రాజగారి పుట్టినది ము

లండను మే 11:— ఇంగ్లాండులోను అధిరవేళముల లోను రాజగారి జ్యుడిశోత్సరము జరుప నక్కరలేదని యును ఆనాడు పతాకములను మాత్రమేత్రిసి చూపినయినను లండను నెడలులో ప్రకటించబడినది.

హిందూదేశములో నెలవు యిచ్చుట.

సింధు మే ౧౨:— ఇది వరకు శ్రీజార్జిప్రకరణగారి పుట్టినదియను గూర్చి ఏదీలు నెల 28-వ తేదీ వచ్చిన ప్రక

టనును మరల వాగ్దానించి ఈసంవత్సరము జ్యూను నెల ౧౩ తేదీని పుట్టినదియు శలవుగా చేర్చుచుటకు నిశ్చయించిరి. కాని ఆనాడు వేడుకలు వైశ్యవిద్యసములు ఫిరంగులను కాల్పుట, ఓడల నలంకరించుట మున్నగు నవైవిధ్యమును జరుగవు. ఇవికరకు ప్రకటించినట్లు పతాకము లెత్తబడును బిరుదములపట్టిక లావాదు ప్రకటించుదుడు.

అంగ్లసాంఘికవాదుల ప్రకటనము

లండను మే ౧౧:— సాధుజనాధా వివారజాగ్రము ప్రారంభింపబడిన ఈయుద్ధమున ఆంగ్లపతాకచ్ఛాయవాక్రయించుట సాంఘికవాదుల కందఁగిరి అత్యంత విధాయకమగు కార్యము. ఆయుధాధార స్వాగత్యగభావముతో వాంగ్ల దేశమువారు సంగ్రామమునకుఁడంగిరి, ఈసంగ్రామమున కమ్య ప్రాచ్ఛ దేశములవారు చేయుచున్న సేవ యత్యంతశ్రామాపాత్రము. జర్మనీదేశపు యుద్ధ విచారమును నుపశమింప చేయువరకును మన మొత్త మాత్రమును విశ్రాంతిని గొనరాదని బ్రిటిషు దీవులలోని సాంఘికవాదు లొక యుత్తము ప్రకటనమును గావించిరి.

సౌతెండులో జర్మను బాంబులను వేయుట.

అలహాబాదు మే ౧౨:— సౌతెండులో ఒకజర్మను ౧౦౦ బాంబులను వేసెనది. ఒకమగ్గి చనిపోయెను. ౨౦౦౦౦ల పొన్నపును కలిగినదని లండను నుండి యొక విలేఖరి పంపినపుత్రికకు వ్రాసెను.

రిస్సిగుసంత.

అలహాబాదు మే 12:— రిస్సిగుసంత మరయొక ఆంగంటుకు ౨౫౦౦౦౦౦ గురులను కొనవచ్చు విదేశీయులు వ్యవసాయకభవనమునకు వెలుపల పోవడెడి. విస్తారముగ సరకులను కొనిరి. మేరీరాజీగారు మధ్యాహ్నమునచికికచ్చిరని లండనువిలేఖరి పంపినపుత్రికకు వ్రాసెను.

బ్రిటిషు దీవులలో జర్మనులు.

అలహాబాదు మే 12:— జర్మనుల కుద్రగము కలుగకుండుటకే లక్ష్యమును పోలీసువారువారిని ప్రత్యేకస్థలమున కింపుచున్నారు. బ్రిటిషుదీవులలో చాలకాలమునుండి నివసించుచున్న జర్మనులను దేశమధ్యమునకు పొమ్మని హెచ్చరించుచున్నారు. బర్మను హెజులోను వ్రాడుభక్తులోను న్యూకాసిల్లోను జర్మనుల గందరగోళములు కలిగినదని వైఖ్య పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

మంత్రిగారు చెప్పవంతులు.

లండను మే 13:— బ్రిటిషుదీవులలో జర్మనులమీద ద్వేషము కృద్ధియై అల్లలు జరుగుచున్నది. పట్టణములోని జర్మనులను ప్రజలు తీరిమి, బడాయిలను కొట్టునొక మంగలి వానిని నీటిలోముంచిరి. ఈస్టు ఎండులో జర్మను దుకాణముల మీద కొందరు పడి అల్లరి చేసిరి. దీనిని అడచుటకే పోలీసువారిని పిలిచిరియను వైఖ్యముల పీలింపించిరి. కడచిరాత్రి చాలమందిపోలీసువారికి దెబ్బలుతిగిలినవి. ఇంగ్లండున జర్మనులను పూర్తిగ రక్షించుట వీలులేకపోయినది. కామస్స నభిలో ఆస్కీయైత్రు గారిట్లు చెప్పిరి:— లూసిటేరియాను ముంచి, వేముటలన ప్రజలందరిలోను అపరేతమైన కోషముకలిగిరి. ఇందులో ఆస్కీయమేమియులేదు. ఇంతలోను మిడినకెన్నడు కలిగియున్నది. మిలిటరీ వ్యవహారము ఎరుగించి. ఇవివరకు తగినియేర్పాటులు చేయబడినది. ఇంకొకటి నేరమునకు దురదృష్టవశమునలగ నిరపరాధులకు. వాధకలుగుచున్నది.

శత్రువులను ప్రత్యేకించుట.

లండను మే 13:— ఇటీవలజరిగిన కార్యములనుబట్టి ప్రజలుచాల వాగ్దానితలుగా నున్నందున శత్రువులను ప్రత్యేకించు విషయమున చాలశ్రద్ధ త్రుచ్చుకొనుచున్నారని శత్రువినిముగ తెలివెదనని పాన్ల మొయు ప్రొలసభలో ఆస్కీయకు మంత్రిగారు నడివిరి.

అంగ్ల చిన్న నౌకలను జర్మను

టార్పిన్ నౌకలు దాకుట.

లండను మే 13:— వారబరెసు, కొలంబియా, మిపురా, క్రైస్టు అను అంగ్ల చిన్న నౌకలను మేనెల 1-వ తేదీన 2 చిన్న టార్పిన్ నౌకలు తాక 15౦౦౦౦౦౦౦ బాంబులు వేసి పాడవొయినది అంగ్ల నెర్వ నౌకల కీవాల్ల తెలుడగ నది

జర్మను నౌకలను తరిమి ముంచివేసినది. కొలంబియా ముంచబడినది దానితో నవ్వోగులును. వానికులు 16 గురు హతులైరి. ఒక్కడమాత్రమే రక్షింపబడెను. క్రైస్టును మీరాను నిలవ నేనలోని సబులెప్టు నెండు నడిపించెను.

వ్రాసు

పరాసు ప్రకటనము

లండను మే 11:— పారిసులో నధికారు లిటుల ప్రకటించిరి. నిన్నను మేము తెల్లయములో పట్టుకొనినస్థానములను మరలస్వాధీనము చేసికొనవలయునని జర్మనులు చాల ప్రయత్నముచేసిరిగాని తరిమివేయబడిరి. అగ్రానున కుత్తరమున మేము ముందునకుపోవుమనే యుద్ధము. ఒకశత్రువామును కాలెస్నీ ఘోర్నభామును కాలెస్నీనుండి సౌదెజుకు పోవురాజులొటునును మాస్వాధీన మైసవి. మేముకాలెస్నీలో మరఫి రంగులను మరి 280 మంది జర్మనులను పట్టుకొంటిమి. క్రాస్నీద్దరీ ప్రదేశములలో మేమువైఖ్యముల సేర్పరచితిమి. జర్మనుల రాకపోకలకు చిక్కుతలపడింపించిరి.

లెస్సునుండియు డోషితుండియు జర్మను సేనలు మోటారుబుడ్ల మీద వచ్చినవిగాని వాంకక్కడను విజయము కలుగలేదు. నిన్న రాత్రి ౪ సాయలు జర్మనులు తీవ్రముగ మమ్ము దలపడి పరాభూతులై వారిలో నైవిజలు చాలమందినవ్వపోయిరి. అందుముఖ్యముగ లూను, నోటకుడేము, డీలారెట్టి, సౌదెజు, న్యూవిలేవాస్టులనద్ద వారికి మిక్కిలి గొప్పనష్టము కలిగినది. న్యూవిలేవాస్టునద్ద మేము జర్మనుసయినకులను పట్టుకొని ముందునకు పోగలిగితిమి. నిన్న సాయంకాలము 50 మందిజర్మను సయికోవ్యోగులను మేము పట్టుకొంటిమి న్యూవిలేనద్ద జర్మనులు మల తెడకకు గోలబడిరి జర్మనులు మొదట విశేషముగ ఫిరంగులను గాల్చి పిమ్మట మమ్ము మార్గొనిరిగాని మేము వారిని పూర్తిగా నోడించితిమి. వారిలో మితిమీరిన సయినకులు ౪౪ మైరి. మేముక్రమియకొనినస్థానములన్నిటినిమేమునిలుపుకొంటిమి.

జర్మనులు డెన్సిక్కుమీద 2 గుండ్లను కదలిబెర్మను మీద ౧౧ చాంబులు వేసిరి. అచట ౧౨ గురుప్రజలు చనిపోయిరి. మాఫిరంగులు జర్మనులను ఫిరంగులనుకాల్చుకుండచేసినవి జర్మనువిమానములలో నొకవిమానమును నెంచివారును 2 విమానములను మేమును (ఇగ్లీషువారు) సాక్షముచేసితిమి జర్మనులు మా (అంగ్ల) విమానము నొకదానిని నేలగూర్చి.

లండను మే 12:— పారిసులో నేను సాయంత్రము విటుల ప్రకటించబడినది. డిక్సుమును కుత్తరమున ఈజరుకుడిట్టున తెల్లయములకుం తెన మొగను కాలెగించిరి. సోమవారమునాటిరాత్రి శత్రువులు తీవ్రముగ దలపడగవారినితరిమిచేసిరి. డిక్సుమునుకు దక్షిణమునగూడ తెల్లయములు ముందుకు పోగలిగిరి. ఈవైఖరు తూర్పున మా(అంగ్లయుల)వైజర్మనులు వివచాయవును బ్రయోగించిరి. అంగ్లయులు ముఖ్యట్టులును ధరించి వివచాయవునండి స్వత్యము చేసికొని ఆ పొగచల్లారగా నే గుంపులు గుంపులుగా వచ్చుచున్న జర్మనుల వై మరఫిరంగులను తుపాకులను గాల్చి వారికందనిహతముచేసిరి. మేము అగ్రానుకుత్తరమున చాలదురమునవరకును ముందునకుపోగలిగితిమి. లూను ఎరుట దారుణమైన యుద్ధము జరిగినది. ఆ యుద్ధమున మేము జర్మనుల స్థానములను లూనువెర్చిలను నొడ్డునకడ్డముగా నున్నట్టియు వెక్కుజర్మను కందకములను ఇంకను దక్షిణమున నోటిరుడేముడీలారెట్టిలోని ఈ యొక క్రైస్తవ దేవాలయమును జర్మను లొకకోటక్రింద మార్చియున్నాడు. ఆ నేకమాసములనుండి వారు దానిని పట్టుదలతో కాపాడుచున్నాడు. చివరకు లొంగిపోయినది. దేవాలయమునకు దక్షిణముననున్న కందకములన్నియును మాకు స్వాధీనమైనవి. వానిలో వందలకొలది జర్మనులకవములు కనబడినవి. జర్మనులు మమ్మును దాకగా మేము వారిని తరిమివేసి సోదెజుకాలెస్నీలో జర్మనులవైఖ్య స్థానమున కతి సమీపమునకు తును ముంచునకు పోతిమి వారి రాకపోకలు జరుగకుండనూడచేసెను నుదుర్వలమెతిమి. తీవ్రముగపోరి న్యూజిలాస్ట్రాలోని ఫిరంగులచే రక్షింపబడుచున్న శత్రువామును పట్టుకొంటిమి. ఆ గ్రామముగూడ మా స్వాధీనమైనది. మేము పట్టుకొనిన జర్మనులసంఖ్య చాల హెచ్చిపోవుచున్నది.

స్వారిసు మే 12:— పరాసు అధికారి కిట్లు ప్రకటించెను:— అగ్రానుకు కుత్తరభామున లూను దర్మన వేవాములు మునగు తెప్ప మును ముందుకు పోయిన యెల్లప్రదేశములను నిజమట్టుకొంటిమి. లూనునద్ద మాత్రము జర్మనులు గాల్చి వేళల నడిగించి భాము పంపు పోనొట్టుకొనిన ప్రదేశమును పట్టుకొనిరి. తక్కినవోట్ల ఫిరంగుల యుద్ధము జరిగినది.

బొంబాయి మేడితా:—బొంబాయి పయనీరు వ్యాంతు
సాంవత్సరిక సభ నేటి సాయంకాలము జరిగినది. ఈసభలో
దైర్ఘ్యరలలో నొకటి తెలియజేసిరి:—తెక్కలు సరిగనున్న
వని భాగస్వాములను కోరిరికాని, అడిగిరిపోయిరారేము.
దైర్ఘ్యరల రిపోర్టువినిన సంతకము చేసిన తరువాత వాణిసంగతి
తెలిపినది. అడిగిరి రిపోర్టును వ్రాసినది రిపోర్టు విషయమై
యోచించుట ఆజీయమున వలెను. దైర్ఘ్యరల గారిట్లు
తెలియ జేసిరి:—రిపోర్టురానిమాట నిజము. రిపోర్టువచ్చునరకు
సభ నిలిపేయ బడినది.

బొంబాయి నగరము.

బొంబాయి మే 12:—కొల్ల పురము మహారాజుగారికి అతిథులుగ బొంబాయి నగరము గారును, వారియనుచరులను పేటపై కారువెళ్లి ఈ పేట నాలుగు గోజులు జరిగినది. తరువాత పిరు శివారమునాడు మహాలక్ష్మ్యము లోగివచ్చి ఒక పెద్ద పులి, ఒక చిరుతపులి, ఇంకొండు ఎలుగుగొడ్డు, మూడు కార్లును ఈ నాలుగు గోజులలోను వేటాడబడినవి.

కందకముల పోరాటము.

కీర్తిపట్టణములో ప్రత్యేకముగ జాతుట

పూనా మే 12:—నేటి ఉదయమున కీర్తిపట్టణ కందక ములలోనుండి ఎట్లుపోరాడునది, పూనాలోని వైసికలకు ప్రత్యేకముగ కనపరచబడినది. రాయలు ఇంజనీరు పటాలము దీనిని కనపర్చినది. కందకములపట్టు ప్రత్యేకములతో వీరిని ఎట్లురక్షించు కొనవలయునో ఆదర్శము చూపించబడినది. దట్టముగ వేటబడిన ఇంకొక కందకము నరికి ఎట్లు దారి చేసికొని పోవలయునో భూమిలో మందుకూరి ప్రేల్చి కనుపరచబడినది. కందకములలో నుండి క్రమశులమీద ఎట్లు బొంబులను వేయవలయునో ప్రదర్శించ బడినది. రణరంగమున వైసికలమీద బొంబులు పడకుండ నెట్లుచేసి కొనుచున్నారో అట్లే ఇంజనీరులు ఆచూకడల నేర్పరిచి జూపించిరి. ఇక్కడకు వచ్చినవారిలో చాలమంది టెలిగ్రాఫ్ యంత్రాలపైను, ఇండియన్ సేనకు సంబంధించిన రిజర్వు ఆఫీసరులను స్త్రీలును కలగ.

యాత్రీకుల ప్రయాణములు.

కమిటీవారి సలహాలు.

బొంబాయి మే 12:—యాత్రీకులను సంగ్రహించుటకు బొంబాయి కాసునభిలో నుపపాదించబడిన యొక చట్టమును గూర్చి యాలోచించుట కేర్పరచబడిన ప్రత్యేకసంఘమువాటిను నూదించిరి. స్టీమరుకేపురుగూర్చి నిబంధనలలో మార్పు చేయవలసిన కోరిక. యాత్రీక రక్షణాధికారికి తెలియ పరచబడిన సామ్యుకన్న తక్కువ కేపునే నౌకాధికారులు పుచ్చునట్లు బాధపడియును లేదుగాని అట్లు పుచ్చుకొన గోరువారు అధికారికి తెలియబరచబడిన మొత్తమునకు లోగానే మొదట మిక్కిలి తక్కువ మొత్తమును పుచ్చుకొందమని ప్రాటించి యాత్రీకులందరు నాశపడి బొంబాయికి చేరగానే సామ్యు కనకాళి మున్నంతమితికి హెచ్చించుచున్నారు. ఇందువలన అనర్థము కలుగుచున్నదని సంఘమువారు నుడిచిరి.

కలకత్తా

రైలు సమాచారము.

వైరుపూరు, మే 12:—నేడుదయమున వర్షము మెండుగా గురియుటవలన సాంధ్యమున నెగిరి వెద్దబాటలో సార్వత్రిపురమునకును బెల్లె చెండికిని ఉధ్యున్న ప్రక్కపాట ప్రయాణమున కనకూలముగలేదు గాన 48-39 రైలు బండ్లలోని ప్రయాణికు లవలంబండ్లలోనికి మార్చబడిరి. కొద్దికాలములోనే బండ్లు మరల సరాసరినడుచున.

ఆలహాబాదు

హరిద్వారకుంభ మేళము-జననవృత్తము.

అధికారుల కోర్కె.

ఆలహాబాదు మే 12:—హరిద్వారకుంభ మేళములో జనసమృద్ధములన ఒకరినొకరు త్రొక్కికొని కొందరుచచ్చి యిరి. దీనివలనమై సంయుక్తరాష్ట్రముల దొరలనువారు కొన్ని సంగతులను ప్రకటించిరి. చనిపోయినవారినిగురించి డిప్టీమేజిస్ట్రేటుగారు, పంచాయతీదారులచేసిరి. వీరితీర్పు లోనిసంగతులు. ఇదివరకు తెలియజేయబడిన సంగతులలో సరి పోవుచున్నవి. ఒకపాట రోడ్డుచాల ఇరుకుగానున్నది. కాల్లు బారుచున్నది. ఇక్కడ చాలమంది చేరిరి. వీరు దిగుట కారంభించిరి. ఇద్దరు స్త్రీలు కాల్లుబారి పడిపోయిరి. తక్కినవారు వీరిమీదపడిరి. వెనుకనున్న వారికి ముందేమి జరుగుచున్నది కనపడదు. వీరిని ముందుకు రాకుండ చేతివైసంతకరు చేయబడినది. కాని, వీరు ముందుకు వచ్చుట యుగలేదు. ఈ మానవ ప్రవాహమును నిరోధించుట కెంత తీరము? ఇత్యంతయు పర్య కొనునప్పటికి, 9 గురు పురుషులు, 13 గురు స్త్రీలును నలిగి చనిపోయిరి. ఇద్దరుమూత్రము దెబ్బలుతిగిలినట్లు తెలియుచున్నది. వీటిలో నొక గానాయకాలమే చనిపోయిరి. తక్కిన

వారిని వారిస్నేహితులు తీసికొనిపోయిరి. ఒకపిల్లవాడు చని పోయినట్లు కథమును స్నేహితులు తీసికొనిపోయినట్లును చెప్పుచున్నారు. ఇదిహాడ కలుపుకొని మొత్తముమీద 24 గురు చనిపోయిరి. ఈజనవృత్తము కేవలము ప్రమాదమువలన కలిగినది. ఇందునకు అధికారుల నెరవరి నెపపెట్టవలసినపనిలేదు.

ములాను

ములాను స్పెషలుకోర్టు.

పోలీసు నూపరిం టెండెంటుగారి సాక్ష్యము.

ఒకవరుసను హిందూస్త్రీలనందరిని చెరుపుట.

ములాను మే 12:—స్పెషలు కోర్టువారిపేరుట కోలు మనుగారు వెనుకటితరువాయి నిటుల నుడిచిరి. ఆలిపూరు తాలూకాలోనే ఘోరములగురురాతములు జరిగినవి బంది పోటుదారు లచట హిందూదేశమున ఆంగ్లప్రభుత్వ మంతరించినదయినా తాము జర్మను ప్రకవర్తిగారిచే పాలింపబడుచున్న వారమయిన నుడిచిరి. ఆచటి పెద్దపట్టణములకు యుద్ధ సంబంధముగల దేశములయొక్కయు నగరములయొక్కయు పేర్లనుబెట్టిరి. ఆలిపూరునకు లండను. జాహ్నపు ప్రాన్సు జాగ్గివాలాకు బెల్జియము అని పేర్లుపెట్టిరి. మార్చి 14 వ తేదీని నా తగు జుట్టు విడిచి పోయినవి. వారు చేయవలసిన పనులను స్థిర పరుచుకొనిరి. ఆరాత్రి యే యొక బంది పోటు జరిగినది. రెండవసారి జాగ్గివాలాలో బందిపోటు చేసినపుడు హిందూస్త్రీల నందరినూడ వరుసబెట్టి చెడిరి చాలమంది పురుషులకు గాయములు కలగ చేసిరి. వారిలో నొకడు చనిపోయెను. బందిపోటుదారులు 500 మంది యుండిరి. మేము “సల్లజర్మనుల”మని వారు చెప్పుకొనిరి జర్మనులు జటాయి కొక మైలుదూరమున నున్నారని వార్తచేసిరి. ఈ బందిపోటులకు కారణమేమియును కనబడదు. హిందూదేశము మహమ్మదీయులలో పురుషులపేర్ల మీద కాతాలను పేర్ల అరుపులందయు వారిభార్యల యొక్కయు కుమార్తెలయొక్కయు పేర్ల మీదనే కాతాలు పెట్టవలయుననియు కోయటయే కారణముగా కనబడుచున్నది. లాహోరు

“హిందూస్థాని” పత్రిక.

లాహోరు మే ౧౨:—హిందూస్థాన పత్రికలో ప్రజలకు భయముకలిగించు లేనిపోసంగతి ఒకటి వ్రాయబడినట్లు మజిలీపురుషు పోలీసు నూపరిం టెండెంటుకు, అసిస్టాంటు నూపరిం టెంటుకు, మల్తాలోని ప్రత్యేక న్యాయు నధ్యయెదుట సాక్ష్యమిచ్చుచు తెలియజేసి. దీని విషయమై హిందూస్థాని పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.— దీనిభావ ఆపార్థము చేసికొన బడినది. ఇది యంతయు ఒకపాఠశాలకు వలన వచ్చినది. ఈ పాఠశాలకు తరువాత పత్రికలోనే మేము సంస్కరించుకొంటిమి. భారతీయులు కార్యదాశముగ ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునకు సహాయము చేయుటకు సిద్ధముగ నుండ వలసినదని ఆవ్యాసములో వ్రాయబడినది.

లాహోరు కుట్రకేసు

కమ్యూనిస్టులు విచారించు చుండుట.

అప్రూరు నవాబుఖాను వాంగ్మూలము

లాహోరు మే ౧౨:—లాహోరు కుట్రకేసు నిన్న తిరిగి ప్రారంభమైతి. అప్రూరు నవాబుఖాను తన వాంగ్మూలములో తిరిగియుట్లు తెలియజేయ వారంభించెను.—నేనుయ అదేం స్టీమరు సింగపురము వచ్చినది. తరువాత మేమందరము క్రిందకు దిగి పట్టణములోనికి వెళ్లితిమి. ఇదివరకు పరిచయమున్న కొందరు స్నేహితులు కనపడిరి. వీరికి మలేసియన్లైడ్ ఫిరంగి పటాలములోపని ఇంత మంది ఎందుకు హిందూదేశమునొచ్చుచున్నారని వారడిగిరి. తిరుగబాటు పట్టించు యుద్ధేశముతో నిలచుండి వెళ్లుచున్నామని నే నంటిని సెక్కు సయికికలక తిరుగతీయుటకు యత్నించితిమి. బడ్డి గంగదగోళము జరిగినట్లు మొట్టమొదట పివాంగులో తెలిసినది. పివాంగునకాశ్రయములోనొక స్టీమరుండెనుదానిమీద ప్రయాణికులవలన, దీనినిగురించి తెలిసినది. ఇతడు సరియైన సంగతులను చెప్పులేదు. ఎట్లెమి ధయ్యువలన మమ్ము కొంతకాలమువరకు పివాంగులోనుండిరి. హిందూదేశములో తిరుగబాటు బయలుదేరుటవలన అపివేరిన మేమనకొంటిమి. మేము పివాంగు లోని పొన్నేసనులను ప్రేమలను దోచికొని, ఆయుధములను మందుసాగిని పట్టుకొనుటకు ప్రయత్నించితిమి కాని ఈ యెత్తు సాగలేదు. కనుకటా ముస్లీములు బయలుదేరిన తరువాత, ఆ మేళముందే కొందరితో సరియైన స్టీమరు బయలుదేరి

నది దీనినిగురించి కనుక్కొని తెలుపవలసినదని మేముఅమ్మకొని బాతుపత్రికాసంపాదకునకు బెల్జిగ్రాముఇచ్చితిమి. నవాబుఖాను మేమేమియుచెల్లించితిమి. మేముపివాంగు గన్నపురు దర్శించితిమి. తోపాసు, మాసిమానుదీవులుగా మా పక్షములో నివాస కొందరుండి. ఈస్టీమరులు పివాంగురేవులోనుండెను. వీరిని అక్కలాపంపివేయుట గన్నపురుగాను నాకాశ్రమాధీకారికి ఉత్తర విచ్చి. తరువాత మేము రంగూన చేరితిమి. ఇక్కడనున్న వైసికలకు కూడ తిరుగ తీయవలయునని చూచితిమి. ఆయుధ సామగ్రి నియ్యవలసినదని, ఇక్కడి పరాసుని అడుగగా నరదండలను అంగీకరించలేదు. స్టామెనులో నొక బాంబు ప్రేలి మాపక్షము వారిలో నొకని చేయి పోయినది. స్టీమరుమీద నా స్నేహితులు చెప్పుకొనుచుండగా సింగులిసి మాస్టీమరు ముగ్గివదిలో ప్రవేశించుటకు సిద్ధముగ నుండెను. వారు ఒక ఆల్యానము గిన్నె కనుపించినది. దీని ఆకృతి వింతగ నుండెను. ఇది నా స్నేహితులకద్ద నుండెను. బంగాళా దుంపలను ఉడుక పెట్టుటకు పరికరముని చెప్పినారు. దీనిని గురించి మరికొన్ని సంగతుల నడిగితిని. మేము హిందూదేశము లోనికి వచ్చినతరువాత బంగాళాదుంపలను వంటచేయుదుమా దీనిని మేము దొరలకు పెట్టెదము అర్హుడంతయు నీకు తెలియగలదు. అని బయలుచెప్పిరి తరువాత మరికొన్ని సంగతులను విచారించితిని. బంగాళా దుంపలనగా, బొంబులనితేలివది తరువాత స్టీమరు అట్టోబరు 29 వ తేదీని కలకత్తావచ్చినది. రాజద్రోహ గ్రంథములను, ఆయుధములను మేము దొంగతనముగ తీసికొనిపోవలయునని చూచితిమి తరువాత రైలుమీద, మేము పంబాటుకు వెళ్లితిమి. నాది వాల్టర్ గ్రామును నివాసము. ఇది లూథియా కా జిల్లాలోనున్నది. ఇక్కడకు అట్టోబరు 18-వ తేదీని వచ్చుతిని. కలకత్తాలోను, కొన్ని రైలువే స్టేషనులలోను, విజయమునంద బడవండ కొందరు తప్పించుకొని వచ్చిరి. గ్రామును చేరినపొటనే వీరిని చూడవలయునని తొందరపడిరి. నేను కొక్కరిని చూచితిని మేము ఎన్నియో సారులు పంబాటు తూర్పుకున్న జిల్లాలో తిరిగితిమి. మేము ఎన్నియోసారులు సమావేశమైతిమి. మోగాలోని బ్రెజిలీని దోచికొనవలెనని, నిశ్చయించితిమి మా పక్షములోనివారు కొందరు మాంటాగూమనీలో బంధింపబడి. వీరిని పోషించ వలసిన యావశ్యకమును గురించి చర్చించితిమి. ఆయుధములను, సామ్యును సంపాదించుట యవసరమగుట యనకొంటిమి. గుజరుసింగుద్వారా వాంబులిదవరకే తయారుచేయ బడినట్లును, ౨౦౦ ప్రకటన పత్రికలు సిద్ధముచేయబడినట్లును, ఒక పిహువరుకు కల్లి విప్లవపక్షమువారిలో చాలమందిని చూచి నట్లును బాయిపరమావంతు ఎం. ఏ. ఒక ముద్రణశాలను పెట్టి రాజద్రోహ గ్రంథములను ముద్రింపించు భారము తనమీదనే తీసికొనినట్లును మాకు తెలిసినది.

బుడువాటుగ భలో చేసిన తీర్మానమును బాయిపరమావంతుకు చెప్పగా, ఆయుధములు కదా కావలసి యున్నవి. బ్రెజిలీలో ఆయుధములు లేవు కావునా బ్రెజిలీలను దోచుకొనదని తెలియ జేసెను. లాహోరు కంటోన్మెంటునుండి ఆయుధసామగ్రి కచ్చుకట్లు కర్రలసింగు యేర్పాటుచేయబడినదనియు, ఇద్దరు ముగ్గురు నాయకులను, మొదట తీసికొనివచ్చి చేసిన యేర్పాటులు, సరిగ నున్నారో లేనో చూడవలసినదయిన కంటోన్మెంటుమీద చాలమంది పడి, ఆయుధసామగ్రినిసంపాదించు యూరోపియన్సాల్టరుల నెరించుటకొకదినముననిర్ణయించవలసినదనియు, పరమావంతు చెప్పగా ఆయుధములులేనికే కంటోన్మెంటు మీద పడుటకు వీలుండదని నేనని, ఈగురించి మంచి కాదని చెప్పితిని. కాని లేని పోని శంకలుచేసి నిరుత్సాహముచేయవద్దనియు ఆయుధ సామగ్రియున్న కొట్టును బ్రద్దులకొట్టుట కిదివరకే యేర్పాటు చేయబడినదియు ముక్తాసింగు తెలియజేసెను. పరమావంతు లో సంగతి పందర్బములను మాట్లాడుటకు కాశీరాము నాథ ను సింగులు చివరకు నిర్ణయించ బడిరి. లాహోరు కంటోన్మెంటులోనే ప్రదేశముమీదపడియెడిరించ వలెనో తినికేమేగా యేర్పాటులన్నియు తృప్తకరము న్ననట్లు ముల్లను పురమునభిలో కర్నూసింగు నాథనుసింగు కాశీ రాముల మాకు చెప్పిరి. కంటోన్మెంటులో నుండి ఆయుధములు తప్పకదొరకుననియు, నంబురు 25, 26 వ తేదీ రాత్రి కం న్మెంటు మీదపడుటకు ఆనుల్లిమై అందరిని తీసికొని వచ్చుటకునాయకులందరికి ఉత్తరు విచ్చెననియుకూడ వారు తెలియ జేసిరి. మేము ఎన్నియో బందిపోటు వేయుట కాలోచించితిమి. పొటియా సకసానములోని ఖిక్కిలోను, రహోనా లోను బందిపోటు వేయవలచితిమి. shant, మాయెత్తులు సాగలేదు ఫిరోజ్ పుర నాన్య వికంగులను నాకు మాంకులలో నొకడు చెప్పెను. ఇతని పేరు ఫిరోజ్ సింగు. ఇతనిని కొంతకాలము నాయుట్లో ఉండ నిచ్చితిని.

The 1st Class Magistrate to-day delivered judgment in the case against C. Doraisawmy Iyengar, assistant pay clerk, Cordite Factory, who was charged under section 409 I. P. C., with criminal breach of trust by a public servant in respect of 200 ten rupees notes entrusted to him on 8th February. After taking a survey of the depositions recorded His Honour concluding stated:—"Thus it is clear that there is nothing but suspicion to go upon. If, the accused did abstract notes in front of the Sub-Magistrate's office he must have been extremely quick as well as extremely daring. It has not been proved. In fact it is only a suggestion based on suspicion that he purposely refrained from being present when the cash chest was opened on the morning of the 9th February. The prosecution witness No. 2, the pay clerk undoubtedly had as good an opportunity for abstracting and secreting the notes on the 9th February morning as the accused had on the previous day. The conduct of both prosecution witness No 2 and the accused on the 9th February is somewhat extraordinary, that of the accused certainly no more so than that of the prosecution witness No 2. Upon the evidence placed and all available evidence recorded it is impossible to frame a charge against the accused who is ordered to be discharged under section 253 Cr. P. C." His Honour added:—One point has been brought in the case worthy of special note and that is the fact that neither the pay clerk nor his assistants though they constantly handle and are responsible for very large sums of money have given any security deposits. I think the question of putting them on the same footing in this respect as Shroffs of Districts and Sub-Treasuries and clerks etc., handling money in military work department, should be considered at a very early date.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.
GREAT BRITAIN.

Survivors of the "Lusitania."

List Still Incomplete.

LONDON, May 12. The list of the survivors of the "Lusitania" is very incomplete. Names of prominent personages who have been saved have all been cabled to India and others must be regarded as drowned failing announcements to the contrary.

British Press Comments.

ALLAHABAD, May 12. The "Times," in a leader, says:—The Kaiser and his fellow criminals have become outlaws, and retribution is not achievable in France, Flanders and Poland. We must carry war throughout the length and breadth of Germany. Unless Berlin is entered all bloodshed will be in vain. The Germans will understand no punishment less condign.

The "Telegraph" recalls Mr. Asquith's words "Reparation must be exacted of all persons, whatever their position, who have violated the rules of civilised war."

Police Protection of Germans in Liverpool.

The "Times" states that the Liverpool Police are interned Germans for their own protection and warning those naturalised to go inland for safety.

Anti-German Outbreaks Elsewhere.

Anti German outbreaks also occurred at Birkenhead, Bradford and Newcastle.

Dardanelles Operations.

Lord Crewe's Statement in Parliament.

LONDON, May 11. In the House of Lords this evening Lord Crewe said that the enemy in the Dardanelles, on the night of the 2nd, delivered a violent general attack till midnight. They were repulsed without considerable loss to us but with heavy losses to the Turks. The enemy's reserves came under our search-lights and the French "Seventy-five guns" inflicted very heavy losses. The enemy re-attacked on each succeeding night till the 6th, but with diminishing intensity, and were easily repulsed. We made some advance and consolidated our positions.

French troops gained an important point on the left, inflicting very heavy losses with the bayonet. The warships throughout rendered most valuable assistance. Australasians had also been engaged on most valuable work on the narrow neck of the Peninsula.

British Socialists and the War.

A Notable Manifesto.

LONDON, May 11. British Socialists have issued a notable manifesto affirming that in this war of liberation it is the imperative duty of every socialist to support the flag. Britain drew the sword in the spirit of exalted self-sacrifice. The manifesto eulogises the parts played by France and Russia, and emphasises that there must be no respite till Prussian militarism has been shattered.

The Damage.

ALLAHABAD, May 12. The "Pioneer's" London correspondent cables:—A Zeppelin at Southend dropped 100 bombs, causing one death and £20,000 damage.

Fighting On The British Front.

Sir John French's Report.

LONDON, May 12. Field Marshal Sir John French reports that the Germans on Monday afternoon bombarded our trenches east of Ypres very heavily. They made infantry advance under cover of gas, but failed. Our shrapnel inflicted the heaviest casualties on the enemy when the latter were in massed formation, literally mowing them down.

Yesterday an artillery action took place over the greater part of the front.

BAVARIAN ARMY ORDERS.

No British Prisoners to be Made.

Statement by Deserters.

LONDON, May 12. The Press Bureau publishes declarations by Mr. Martin, Editor of the "Rotterdamsche Nieuwsblad" and Mr. Van Dittmar, a Rotterdam journalist, reproducing statements made to them on separate occasions by three German deserters, whose names, regiments, companies and other details are fully given. They all said that Bavarian regiments under Prince Rupprecht received formal orders to make no British prisoners. The order existed exclusively in the Bavarian army, and soldiers contravening it were severely punished. Prisoners thus taken were not sent to Germany but brought to quarters with their hands bound behind their backs and eyes bandaged, and were then shot under the supervision of officers. They were not told they were going to be shot, and they were mostly wounded men. The deserters gave full details of several of such shootings and the names of the officers present. One of the deserters himself shot five British prisoners, though he disapproved of the order.

TELEGRAMS.

The King's Birthday.

Celebrations Cancelled.

LONDON, May 11. The "Gazette" announces that all celebrations of the King's birthday at Home and abroad are cancelled, with the exception of the flying of flags.

(LATER.)

With reference to the communique of the 28th ultimo regarding His Majesty the King-Emperor's birthday, it has since been decided to declare the 3rd June, 1915, a public holiday, but there will be no entertainments, reviews, salutes or dressing of ships, or other celebrations. As already announced, flags will be flown and the usual honours lists will be published on that date.

The Leipzig Fair.

Queen Mary's Visit.

ALLAHABAD, May 12. The Pioneer's London correspondent cables:—Foreign buyers assembled outside Agricultural Hall yesterday half an hour before the opening of the Leipzig fair, and substantial orders were given. Queen Mary visited it in the afternoon.

East Indian Railway Issue.

LONDON, May 12. Underwriters take 77 percent of the East Indian Railway issue.

FRANCE.

A Paris Reports.

Germans Repulsed.

LONDON, May 11. PARIS.—A communique says the Germans in Belgium attempted to retake the works captured by us yesterday, but were repulsed.

Allies' Continued Progress.

Our progress northward of Arras was continued. We seized the cemetery and then the eastern portion of Carency, also the road from Carency to Soaches. We took another 250 prisoners at Carency, capturing machine guns.

German Position Invested.

We have invested Carency on three fronts, and the German communications are precarious.

Belgian Successes.

LONDON, May 12. PARIS.—This evening's communique says that the Belgians north of Dixmude established a bridge-head on the right bank of the Yser and repulsed violent attacks on Monday night. Belgians also gained ground south of Dixmude.

British Annihilation of German Masses.

The British east of Ypres were attacked with gas. They allowed the asphyxiating cloud to pass, protected by masks, and then annihilated, by point-blank fire from machine guns and rifles, the Germans who were advancing in masses.

Allies' Successes Extended.

We have considerably extended our successes north of Arras.

Important French Gains.

A desperate battle in front of Loos ended in our capturing a large German work and an elaborate system of trenches across the Loos-Vermelles road, and further south a redoubt and the chapel of Notre Dame de Lorette, which the Germans had transformed into a veritable fortress. It had been ardently defended for months, but was outflanked. All German trenches south of the chapel were captured, and hundreds of bodies were found therein.

After repulsing a German counter-attack we advanced vigorously, drawing closer to the investment of the German position at Souchez and Carancy and further threatening their communication.

We captured, after a violent battle, the fortified cemetery of Neuville Straast, which village we now outflank.

German Prisoners Constantly Increasing.

The number of German prisoners is constantly increasing.

Further German Attacks Repulsed.

LONDON, May 11. The communique says that the German forces were motored from Lens and Douai but did not succeed at any point. Four strong counter-attacks last night were smashed by us, and the German losses were particularly heavy, especially at Loos, Notre Dame de Lorette, Houchez and Neuville-vast. At the last-named we gained ground and made prisoners.

We had taken last evening over fifty officers.

The Germans last night met with a fresh setback at Neuville. They counter-attacked after a violent bombardment, but were completely repulsed with heaviest losses. We maintained every position.

Bombs on Dunkirk and Bergues.

The enemy, after dropping two shells on Dunkirk, threw eleven into Bergues, killing twelve people.

Bombardment Stopped by Allies.

Our guns stopped the bombardment. The French destroyed one and the British two German aeroplanes. The Germans brought down one British machine.

TELEGRAMS.

BELGIUM.

The Fighting in Flanders.

Advance of the Allies.

ALLAHABAD, May 12. The "Pioneer's" London correspondent cables:—The "Times" correspondent in Pas de Calais describes the British and French advance yesterday as a combined attack from Lavent up to the river Scarpe. Our share of the line was subject to forty minutes' heavy bombardment. The earth shook under the constant detonation. The French won nearly the whole length of the Arras Lens road. It is officially stated that the French took 2,000 prisoners and six guns.

The British Advance.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—From Elies, which lies north-east of Aubers, which we failed to take after capturing Neuve Chapelle, the British advance promises to place Aubers between two fires.

TURKEY.

Australian Submarine "A. 2."

An Unconfirmed Turkish Report.

LONDON, May 12. The Admiralty announces that, according to a Turkish communique, a Turkish warship sank the Australian submarine "A. 2" when trying to enter the Sea of Marmora. The crew of three officers and twenty-nine men were made prisoners. The Admiralty has hitherto received no confirmation of the report.

Turkish Positions in Gallipoli.

Attacked, Captured and held.

LONDON, May 12. PARIS.—It is officially announced that the Anglo-French forces on Gallipoli resumed, on the evening of the 8th, supported by guns of the fleet, delivered a general attack on the Turkish positions. They captured with the bayonet several lines of trenches on the heights adjoining Krithia. They forced the conquered ground during any time on the 8th, the Turks not attempting a counter-attack.

A Telegram from England.

The Dardanelles a hard task.

SIMLA, May 12. The following has been received in Simla from England:—A special correspondent from the Dardanelles writing on the 30th April says:—The army's task is heavy but the position now is perfectly secure and the army now holds a fine tract of flat country with many convenient landing places protected from the enemy's fire.

ITALY.

War Enthusiasm in Italy.

Demonstration before the Premier's House.

LONDON, May 12. ROME.—Great crowds marched to Signor Salandra's residence and gave prolonged ovation for Salandra and Italy.

CHINA.

Japan And China.

Japan's Attitude.

ALLAHABAD, May 12. The "Pioneer's" London correspondent cables:—The "Times" Peking correspondent says Japan's virtually eliminating from her list note her demands in group 5 proves that she does not desire to force China to an unequal conflict. It is specially noteworthy, from the British point of view, that she ceased to press her railway demands affecting British interests.

Japanese Government Satisfied.

LONDON, May 12. PEKING.—The Japanese Minister has signified his Government's satisfaction with China's reply to the ultimatum.

AUSTRALIA.

Australia and the Next Contingent.

LONDON, May 12. MELBOURNE.—It is announced that the next Australian contingent will include the garrison artillery. There is a rush of recruiting in Australia and New Zealand consequent on the sinking of the "Lusitania."

UNITED STATES.

An Explanation to be Demanded.

From Germany by America.

LONDON, May 12. The United States will demand an explanation from Germany of the incidents since the establishment of the war zone, namely death of Mr. Thrasher on the "Falaba" attacks on American vessels the "Cushing" and the "Gulllight" and finally the "Lusitania".

President Wilson's Policy.

It is affirmed that President Wilson's document is firm and unmistakable and voices the intense feeling of the country. It insists that Germany shall adhere to the established rules of maritime warfare and emphasises that the advertised warning can in no way justify an unlawful act. President Wilson's friends say that the President is not unprepared for an unfavourable reply, making vigorous action necessary.

TELEGRAMS.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

War Telegram to the Viceroy.

SIMLA, May 12.

3 Lakhs Property Destroyed.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 11th May:— Damage done by the Zeppelin which dropped about 200 hundred bombs near Southampton amounted to £20,000 in property destroyed.

Germans held in Check at Ypres.

In the west while the British hold back the Germans round Ypres the Allies have been pressing a vigorous and successful offensive further south and the French report all important gains retained and increased.

Russians Driven Back.

The Russians admit having been driven back in Western Galicia and state that the enemy has succeeded in crossing the upper part of the Wislaka river in the region of Krosno. Austro-Germans have reconquered the lost territory in Galicia to the depth of about 35 miles and their advance guard is said to be within 40 miles of Przemyśl. It appears from a Russian Communiqué also that part of the German Force who invaded that Baltic provinces and attempted to penetrate to the rear of the fortified Niemen line was severely defeated near Zepny Station on the Libau-Vilna Railway.

Consequent on the "Lusitania" outrage there has been a great boom in recruiting in England. Since the beginning of the war anti-German feeling has never been so strong.

The Premier's Statement.

Replying to a question in Parliament Mr. Asquith said the war was begun by Germany with a flagrant breach of treaty and has been carried on with progressive disregard of conventions and previously accepted rules of warfare. The fact is universally known and there is no object in approaching neutral Governments unless or until the latter are prepared to take some action. We trust the neutral nations will growingly realise that the issues involved affect the whole of the civilised world and the future of humanity.

Pay and Allowance to Prisoners in Enemy's Hands.

A Government Notification.

SIMLA, May 12.

It is notified that the Government of India have decided that officers of the Indian Expeditionary Forces (Both of the British and Indian Services) who are prisoners of war with the enemy or are reported missing shall receive their full pay and allowances for the first sixty one days and thereafter as follows.

British Service. (a) General and Staff Officers drawing leave pay under Paragraph 236 Army Regulations India Volume 2-Half pay of their Indian appointment subject to a maximum of £1000 and a minimum of £250 a year up to a limit of eight months absence in all from their appointments. Thereafter British half pay of rank and field allowance. (b) Regimental Officers-British pay of rank and field allowance.

(a) Divisional and Brigade Commander Half pay of their appointments subject to a maximum of £1000 and a minimum of £250 a year up to limit of eight months. Thereafter unemployed pay. (b) Other Officers at their option either Indian Army leave pay or British pay of light allowances. The cessation of pay of missing Officers will be governed by Army Order No. 4th dated the 14th February 15. With reference to para 3 of that order enquiries from those in India should be addressed to the Controller of Military Accounts concerned and from those outside India to the Military Secretary India Office. As regards British soldiers who are prisoners of war with the enemy or are reported missing the provisions of the Army Orders quoted below will apply to their Army Order No. 15th dated the 11th September 1914 as amended by the following Army Orders:—No. 2nd Para 1 dated the 4th October 1914. No. 3 dated 15th February 1915. No. 1 dated the 1st March 1915. No. 2 dated the 3rd March 1915. These orders have effect from the date of outbreak of the war.

CALCUTTA.

71 Bengali Youth Detained in Jail.

Application for an Interview With Him

CALCUTTA, May 13.

Yesterday before the Chief Presidency Magistrate of Calcutta an application was made on behalf of Mr. Upendra Nath Das Gupta translator, Calcutta High Court, for permission to interview in jail his nephew Sarayendra Nath Sen Gupta who was arrested in Lahore about a month ago at the instance of the District Magistrate of Lahore in connection with the Lahore Conspiracy case now being tried there. The Magistrate and the application to the Police Commissioner (Lahore). Sarayendra arrived from America in November last accompanied by Elmhurst Connerh Dingley. Mahabir youth who was arrested in connection with the Lahore conspiracy case and in whose possession it is alleged some bombs were found. Sarayendra was taken to Multan, Lahore, Delhi, Allahabad and other places where it is alleged, he could not be identified. He was brought down to Calcutta and is now detained in the Presidency Jail.

TELEGRAMS.

BOMBAY.

The Pilgrim Traffic.

The Committee's Recommendations.

BOMBAY, May 12.

The Select Committee appointed to consider a bill introduced in the Bombay Legislative Council for the protection of pilgrims recommends certain amendments and alterations in the prices of passage tickets. There is, the Committee say, of course no objection in the case of a master, owner or agent charging for a passage ticket a price lower than the price supplied to the Protector of Pilgrims. But pilgrims are liable to be seriously prejudiced if the prices of passage tickets are at first advertised at a low rate and then when pilgrims have flocked to Bombay in the belief that they are to be charged at a low rate, the prices are suddenly increased above those advertised but within the maximum prices originally supplied to the Protector of Pilgrims.

The Bhampta Gang Case.

Sentence Passed.

POONA, May 12.

Sentence in the Bhampta gang case was passed at the City Magistrate's Court this morning by Mr. Balak Ram, acting Sessions Judge. Twelve accused were sentenced to transportation for life, four accused to transportation for seven years, seven accused to rigorous imprisonment for three years, six accused to one year each, and ten accused to one day's rigorous imprisonment each. All have to report their places of residence to the police for five years after release. The unidentified ornaments in the case, to the value of Rs. 15,000, are to be confiscated to the Government.

H. E. The Governor of Bombay.

A Successful Shoot.

BOMBAY, May 12.

His Excellency the Governor of Bombay and staff returned to Mahabaleshwar on Saturday after spending four days shooting in the Kolhapur jungles as guests of His Highness the Maharaja. Starting on Sunday, the 2nd instant, they spent the night as the guests of Colonel Wodehouse at the Residency at Kolhapur, and on the following morning drove some 40 miles to the shooting camp, situated in a most picturesque valley of the hills near the edge of the Western Ghats. The four days shooting was the most successful, and this success was mainly due to the admirable organisation and management of the Shikar under the control of His Highness' brother the Chief of Kagal. The bag for four days consisted of one fine tiger, one panther, two bears and three bison. The four first fell to His Excellency's rifle, and of bison two were shot by Mr. Greer and one by Captain Rigby. On the return journey, their Excellencies halted at Satara and breakfasted with the Collector, Mr. Branson. The lovely weather, beautiful surroundings and generous hospitality of His Highness all combined to the enjoyment of the visit by every member of the party.

The Pioneer Bank, Bombay.

BOMBAY, May 12.

At the annual meeting this evening of the Pioneer Bank, one of the Directors pointed out that though the shareholders were asked to pass the accounts, the report of the auditors had not been received. He had only ascertained the fact after he had signed the Directors report and now moved that the consideration of the report be adjourned pending the receipt of the auditor's report. The Chairman said it was true that the report had not been received, it was a formal matter. It was decided however, to adjourn the meeting pending the receipt of the report.

Trench Warfare.

Ocular Demonstration at Kirkee.

POONA, May 12.

The Officers of the Poona Garrison were given an ocular demonstration of what trench warfare means by Royal Engineers at East Kirkee this morning. The method of construction of trenches and the means used to defend them were shown. Effective employment of gun cotton for cutting paths through the densest wire entanglements was given, and practical proof and demonstrations were made with different kinds of hand-grenade in use in France. Trench mortar was likewise put in operation, and the flight of the missile thrown by it was watched with interest by the spectators. Bomb-proof shelter of the sort in use at the front had also been constructed by the Engineers and formed an interesting part of the sights. Demonstrations were given by Major Bovet, R. E., assisted by Captain Boyd, R. E., and a number of European and Indian Sergeants and men of the Corps. The majority of those present were territorial and Indian. Army Reserve Officers, as also several ladies, to all of whom the demonstrations were most instructive as well as interesting.

PUNJAB.

The Multan Special Tribunal.

The Asst. Police Superintendent's Evidence.

Wholesale Rape on Hindu Woman.

MULTAN, May 12.

Before the Special Tribunal Mr. Coatman continuing said:—In the Alipore Tehsil where the worst disturbances occurred the dacoits described themselves as subjects of the German Emperor and declared that British rule had ceased to exist in India. The chief towns of the Tehsil were named after countries at war or capital cities. Alipur was London, Jatol France and Jhuggi-wala Belgium. On March 14th five bands were dispersed. The result was decisive and after that night only one dacoity occurred. In the second Jhuggi-wala dacoity wholesale rape had been committed on Hindu women and many men injured one of whom died.

TELEGRAMS.

The raiders numbered five hundred. The gangs described themselves as "Black Germans" "Yellow Germans" etc. and reports were spread that the Germans were within a day's march of Jatol. It is difficult to account for the savagery of this attack except by the allegation that shop-keepers had refused to continue accounts with Mahomedan men but offered to open fresh accounts with their wives and daughters.

Prohibition of Artisans into Canada.

Extended till September 1915.

LAHORE, May 13.

Intimation has been received that the Government of Canada has extended the period of prohibition against the landing of artisans and skilled or unskilled labourers at ports of entry in British Columbia to the 30th September 1915. Intending emigrants are therefore warned that they will incur very considerable risk of non-admission if they proceed to British Columbia in search of labour within this period.

The "Hindustani's" Explanation.

LAHORE, May 12.

With reference to the statements of Mr. Wilson, Superintendent of Police, and Mr. Coatman, Assistant Superintendent, Mozuffergarh, before the Multan Special Tribunal, about a certain alarmist rumour appearing in the "Hindustani" newspaper, the latter explains in a note that its sense was misunderstood owing to a mistake which was corrected in the next issue, and that the article in question was a passionate protestation of India's readiness to prove its mettle in the defence of the Empire in some practical form.

SOUTH INDIA.

Railway Interruption By Heavy Rain.

SAIDPUR, May 12.

Owing to heavy rain early this morning the line at the diversion between Parbatipur and Belaichandi station on the Santabar Seliguri main line became unsafe for the passage of trains, and numbers 48 down mixed and 39 up passenger trains had to be transhipped. It is expected to be able to pass trains safely again shortly.

UNITED PROVINCES.

Hardwar Fair Fatalities.

Official Report.

ALLAHABAD, May 12.

The U. P. Government has issued a communique regarding the Hardwar fair fatalities. The inquest held by the District Magistrate confirmed the previous reports. When one of the barriers was opened at the place where the road was very narrow and slippery and the crowd was densely packed, two women were carried off their feet and fell and others fell over them. Pilgrims at the back of the crowd could not see what had happened, and they kept coming in spite of all efforts to stop them. It was impossible to resist the pressure, and they could not be stopped higher up. Before the crowd was got under control 22 persons, 9 men and 13 women, had been trampled to death. Only two cases of injury have been heard of. One of these died the same evening, the other was taken away by her friends. It is also believed the body of a boy was recovered by friends. These deaths would bring the total to 24. The whole affair was a pure accident, and no blame is due to any of the officials.

LATEST TELEGRAMS.

[REUTER.]

A STRONG NOTE TO GERMANY.

United States Prepared for all Eventualities.

LONDON, May 12.

The United States Embassy announces that 139 Americans were drowned on the "Lusitania."

SEGREGATION OF ALIEN ENEMIES.

More Stringent Measures.

WASHINGTON, May 13.

WASHINGTON.—The United States note cabled to Berlin to-night holds Germany to strict account for the loss of American lives and the violations of American rights and demands that there shall be no repetition of such events. The note plainly intimates that the United States is prepared for any eventualities in the event of non-compliance.

Mr. Asquith in the Commons.

LONDON, May 13.

In the House of Commons Mr. Asquith said that in view of the recent events and feeling they had aroused Government was considering more comprehensive segregation and internment of alien enemies. He hoped to make a more definite statement tomorrow.

French's Bulletin.

LONDON, May 12.

A Bulletin from Field Marshall French says:—Eastward of Ypres last night we repulsed another attack southward of Menin road. This was the Germans' third costly failure here yesterday.

A Small Naval Fight.

LONDON, May 13.

The Admiralty announces that his Majesty's Auxiliary small craft "Barbette" "Columbia" "Miura" and "Chirist" were attacked on May 1st by two German torpedo boats. After engagements for fifteen minutes the enemy fled. The direction of their retreat was communicated to the British Destroyers which followed and destroyed them. The "Columbia" was sunk with sixteen officers and men only, one dicker being saved. The "Chirist" and "Miura" were commanded by a Sub-Lieutenant of the reserve.

జూ బు లు.

వి తేఖకులకు ప్రకటన.

మహారాజు సుబ్బయ్యగారు, ఇదివరకే విషయము ప్రకటించినారు.

బారువార్లు వి తరసింహాచార్యులుగారు, ఉత్పూరి జగన్నాథశర్మగారు. టి కేశవరావుగారు, పున్నమరాజు జగన్నాథరావుగారు ప్రకటింపలేకపోయినచింతించుచున్నాము. సంపాదకుడు.

I

శ్రీసనాతన ధర్మసభ; వెదురుపాక.

అయ్యా!

గోదావరి జిల్లా రామచంద్రపురం తాలూకా వెదురు పాక గ్రామమున గతసంవత్సరపు మే నెలలో స్థాపించిన గ్రంథాలయము యొక్క ప్రథమ సంతకర్తవ్యము మే నెల 28వ తేదీన జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. తత్ఫలితము బ్రహ్మ శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనాథుని పంతులుగారు అగ్రాసనాధి పత్యము వహించుటకు నియమింపబడినది. కాన మాతృ భాషాభిమానంబున యీసభకు విచ్చేసి సభ జయప్రథమగ జరుపవలయునని సభకు నిశ్చయించుకొనినది. కాన ఆంధ్ర భాషాభిమానంబున ఈసభకు వేంచేసి భాషా విషయమున న్యాయములిచ్చి మాయాస్యమును జయప్రథమగ నెరవేర్చుకొనవలయునని ప్రార్థించుచున్నాము.

ఇట్టికాల విశ్వనాథము సహాయ కార్యదర్శి.

II

వైశ్యయువకుల కొక మోహిని

అయ్యా!

విన్నపము చేసి జమీన్ దారులగు మ-రా-శ్రీ మోతే గంగరాజుగారు ఈ నెలలో బళ్లారిపురమున జరుగజూపు అర్హతైక్య మహాజనసభా సందర్భమున పదకండుక ఫలము (ఫూట్ బాల్ టీమ్) ఏర్పాటు చేయవలెనని, అందుప్రకారము జయ మొందినవానికి విజయ నూచకమును నొక రజితపాస్సము (సిల్వర్ కప్) బహుమతిగా నొసంగవలెనని నిశ్చయించినది తెలియజేయుటకు మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను. విద్యార్థి పదవినుండి చాలించుకొనిన వారును, ఇంకను విద్యార్థి పదవి యందేయుండు వారు నగు వైశ్యయువకులందఱును సంసిద్ధులై సంఘములనుగూర్చుకొని రావచ్చును. వచ్చెనువారు ఈ నెల 18వ తేదీకి లోపల ఈ క్రింది చిరువామాటకు తెలియజేయవలయును. ఒక యూరివారు మఱియొక యూరియువకులను సాయము దీసికొనగూడదు. అట్టికవేళ తీసికొనినయెడల ఆసంఘమునకు సంబంధించిన యూరి నైమామ్యము, కలాకాలలలో ప్రాచీన విద్యార్థులగుండినను బాటును.

ఏలూరు. మోతే వైశ్య ఫూట్ బాల్ టీమ్,

III.

తైలపురుషులు.

అయ్యా!

నాలుగు ఇంగ్లీషుముక్కలు కేర్చుకొనిన కుక్షింభరులు కొందఱు పల్లెటూళ్లపై నెట్టబడి జతులను మోసము జేయుచున్నారు. ఈ మధ్యనొకరు ఇంజనీరింగు ఆఫీసులో గుమాస్తాగారట. చెన్నపట్టణము వొద్ద దేవాలయముని కొండటితోడను, భద్రాచలమునొద్ద దేవాలయమునియొక శివస్థూప చందాలు వసూలుచేయుచున్నాడు. ఆ తాలూకా ఆఫీసులలో గుమాస్తాలకు తనకగల బంధుత్వాధికమును దెల్పి ద్రవ్యమును బోగు చేయుచున్నాడు. ఈయనకు గుఱించి సంశయమే లేకపోయెడిదిగాని వీరు వేసిన చందాలను 1 రూపాయని 4 గుగాదియితరులకునామి ధనమును వసూలుచేయుట సాగించిరి. దాని వలన వీరివిషయమై సంశయము కలిగి ప్రపంచమునకు తెలియుటకు గాను ప్రతికయందు బ్రయతనించవలసి వచ్చినది. పల్లెటూళ్లలోని జనులు ఇట్టివానివిషయమై బాగుగావలె యందవలసినదని హెచ్చరించుచున్నాను.

మఱియొక విషయము.

ఆఫీసులో అవధిగలను అమృతరావుగారను గుమాస్తా కలదా? ఆయనను ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధి సంఘమునకు చందాలు వసూలు చేయవలసినదని పంపిరా? ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి సంఘమువారు 2000 మంది విద్యార్థులకు సంస్కృతాంధ్ర భాషలను గణితమున్నారా? ఈవిషయము

లను తెలియజేయు వేడుచున్నాను. ఈ అమృతరావుగారియొద్ద నీ విషయములను తెలియజేయు నిదర్శనము లెవ్వరు లేకుండుటచే సంశయింపవలసినదని. నావేరవానిను సరే! మఱి కొంత ప్రచారము కలుగునుగాన సంఘవృద్ధాంతము ప్రతికలో వేసినను సంతసమే.

కె. వెంకటేశ్వరరావు.

IV

రాజధానిజిల్లా తాలూకాల కరణముల

కొక విజ్ఞాపన.

అయ్యా!

1. ఈ నెల 18వ తేదీకి లోపల తాలూకాపట్టణముందు జరుగబడిన మద్రాసు రాజధానిసభకు వికమత్యము లేకట్టియు దురదృష్టవశాత్తము జిల్లాకరణములందరితరపున దేశోపకార పరాయణులగు కృష్ణజిల్లా భీమవరం తాలూకా మోగాల్లకరణం అయ్యగారి తిరుపతిరాజుగారు నెల్లూరుకు వచ్చిరి. మేము మాతనముగా ఏర్పరుచుకొన్న నెల్లూరు తాలూకా కరణముల సంఘముయొక్క స్థాపనకు తగుసహాయ మొనర్చి మమ్ముల కృతార్థుల జేసిరి.

2. కరణములజీతములు వృద్ధిచేయుట మొదలగు సంశయములేగాక మహాసములను గ్రామనాకర్తలగునూడ ఈ కార్యకర్తలలో నెట్టుటకును పట్టుకొనిపోయి సభాధ్యక్షులను చతురోపాయములవాతయించి నాకరిలోనుండుటచే ఈపట్టుటకు తానుచచ్చించుటకు వీలులేదనియించి చచ్చించుటకు అగ్రాసనాధిపతిగారగు మ-రా-శ్రీ. బి. ఎల్. శర్మగారిని కోరినందున అందుకువాడుకూడ అంగీకరించి తక్కిన తీర్మానములతోపాటు దీనినిగూడ చేర్చుకొనిరి.

3. కృష్ణజిల్లాసంఘమునకు అతిశ్రద్ధతో పాటుపడుచున్న శివరామకృష్ణమృగాదు కూడ వీరికి సహాయులైరి. గ్రామాధికారులజీతములు వృద్ధిచేయుటయే తమపనిగా నెంచుకొని చాలకాలమునుంచి వాదించుచుండు గౌరవనీయులగు మ-రా-శ్రీ, మోచర్ల రామచంద్రరావుపంతులుగారుగూడ సహాయులై యీసభకు సదయసభలో నెట్టవలసి యున్నదని కమిటీవారితోచెప్పిరి. ఏకార్యమునకుగాని కర్తవ్యమే యే పని యు. కానెరదుగాన యిట్టికర్తవ్యము తమపై నెట్టుకొని కష్టములొచ్చి శ్రద్ధతో పనిచేయుచుండు ఈ కరణం తిరుపతి రాజుగారికి జిల్లాలముసంబంబు కరణములందరు అన్ని విషయములలోను వీరికిసహాయులై తమయద్యమములను నెరవేర్చుకొందురుగాకయని నమ్ముచున్నాను.

చురయు వీరు నెల్లూరులో జరుగబడిన సంఘసంస్కరణసభకుహాజరై మనలో నతిశయించియుండు కాభోపకాఖ యు పాటించరాదని జమీన్దార్లగునవ్వకొనించి యీ సభలో నుండు గంధి మొదలగు మహానీయులయొక్క ఇతర సభాజనులయొక్కయు మహాస్సలను రంజింపజేసిరి. మద్రాసురాజధానిజిల్లాల గ్రామ మహాసములకూడ వారివారితరపున కరణములవలె వారినే యేర్పాటుజేసికొన్నయెడల బాగుగానుండునేమో! మహాసములకూడ ఆలోచించుకోగలందులకు నా ప్రార్థన.

నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు,

నెల్లూరుకరణములసంఘ కార్యదర్శి.

V

రెడ్డసంఘము

అయ్యా!

నెల్లూరులో శ్రీ శివాల లక్ష్మీనాథురెడ్డి పబ్లిక్ హాలు నందు ఈ నెల 6 తేదీ రెడ్డసంఘ స్థాపకసభ, ఆలోచించుటకై మద్రాసులోనుండు బాబ్జరు కె. కోటిరెడ్డిగారి ప్రోత్సాహము వల్ల, ఈ నెల్లూరు జిల్లాలోని రెడ్డు, కాటూరెడ్డి, ఆది వారాయరెడ్డిగారు తెలవాడ పట్టణిరామా రెడ్డిగారు, కాకుటూరు లింగారెడ్డిగారు, రేబాల వెంకరెడ్డిగారు, వేమారెడ్డి రామారావురెడ్డిగారు ఇంకచాలమంది ధనవంతులు విద్యార్థిగులగు రెడ్డు, సభకువీరి. సభకు విచ్చేసిన చాలమంది రెడ్డపేర్లు తెలియవండు ప్రాయశఃకండు చింతిలెదము. సభకుడగనే శ్రీకోటిరెడ్డిగారు, ఈ రెడ్డ సంఘస్థాపన విషయమై ప్రస్తావించగనే, శ్రీ ఆదినారాయణరెడ్డిగారు మనరెడ్డలో విద్యార్థిపమును గురించియు చదువు స్వల్పమై నందున నాగరకత అనుగంటుచున్న దనియు నింక, మన కులములో యెక్కువన్నీ సములకు తమ మృదువుధురవాక్కులతో నుడిచిరి. పిమ్మట సభలో రెడ్డు యావస్థేంద్రి, సంఘస్థాపన ఉచితము అంగీకరించిరి. ఈ రెడ్డసంఘము, అట్లో నరు లేక వనంబరు నెలలో, ఈ సంవత్సరము నెల్లూరులో జరుగునటుల ప్రస్తావించిరి. ఇది యిట్లుండ ఇప్పుడు మా ప్రార్థన యేమన:- ఈ రాజధానిలోని అన్ని ప్రాంతములలో నుండు రెడ్డలో విద్యారంతులు, ధనికులు అగు రెడ్డు ఈ సంఘ స్థాపనవిషయమై మన కులజుల యావస్థేంద్రికి బోధించి, ఈ రెడ్డకులమున కంతకు కీర్తిలేదని నని, వ్యయ ప్రయాసలతో పాటుపడు శ్రీ. కె. కోటిరెడ్డిగారికి తోడ్పడుచు ఈ సంశయముల విద్య అభివృద్ధికి తెచ్చునటుల యోచించి ప్రార్థించు. సర్వేశ్వరుడు ఈ కార్యాలోచనులగు శ్రీ కోటిరెడ్డిగారికి చిరాయువు నొసంగి యీ పనిని సఫలతజేయుగాత!

కాకు. రామారెడ్డి

కాకుటూరు. సుందరరామారెడ్డి

మెలూరు. నెల్లూరుజిల్లా.

కావలెను

నమ్మకమైకట్టియు క్రొత్తయూర్పులలో కూడినట్టియు వ్యాపారమును కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంటును, రిల్లా ఏజెంటును, డివిజను ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వగతును జీతములు ఇయ్యబడును. నైగా అలవెన్సులుకూడ ఇయ్యబడును పనిచేయు నమృతసత్పత్తిరక్తము కలిగినట్లు పద్ధిభిక్షులు బుందరలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇష్ట మున్నవారు వెంటనే ఈదిగువ చిరువామాట వ్రాయవలెను.

ఏ. యస్. రంగను,

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ,

81-వ తేరువీధి, తిరునల్వేళ్ళి, చెన్నపట్టణము

క్రొత్తరిని అనుసరించి చేయవలసినది. కామినియా ఆయిల్.

ఏ శ్రీలంక తమ వెంట్రుకలు నుండరముగా ఉంచుకోవలెనని, వారిపోవుటమానలేనిన, బజారులో దొరకెడు నూనెలను వాడకూడదు. ఎందుకనెన వెంట్రుకలు యేకాగణము కల్ల రాలిపోవుచున్నవో అది తెలియనిమాదిరి తయారుచేయుచున్నాను. ఈసంగతి శ్రీలు ఆలోచించవలయును. ఈ కామినియానూనె మూలకలనుండి తయారైన సంశోధనప్రకారము తయారుచేయబడియున్నది. ఈనూనె వెంట్రుకలను రాబ్బు పురుగులను కలిపజేయును. దాని వలన వెంట్రుకలు రాలక తిరిగి నెరుగుచుండును ఈనూనె వెంట్రుకలను పట్టువలె నన్నగ చేసి మెదడును చల్లగానుంచుచున్నది. ఈనూనె విద్యార్థులకు ఒక నిరూపమయ్యున్నది. ఊనుపేక తెలియనియెలుకంటి పల్లెటూరివానికిగూడ కామినియానూనె తెలిసియేయున్నది దానిని తెలియనివాడొక్కఁడునలేడు. అది వెంట్రుకలను నిగదగిలించునట్టి సహజయిన కల్లనిమెలుగు కలిగించి శివస్సునకు చువనపుట్టింది మెదటికి క్రొత్తసాంపుగావ్వి మిక్కిలి యింపయి నువాసన మిక్కిలుగా కలిగియుండును. ఇదిఅన్నిటికంటె ఎక్కువమగుటంబట్టి మేమూరునందు ఒక బంగారుపతకమును, అలహాబాదు కన్నప్రద్యస్థానంబు ఒకయోగ్యతా ప్రతికయ నొసంగియున్నాడు. మఱియు మేముకోరికయే వేలకొలదియొక్క తానాక్షియములు మాకు వచ్చుచున్నవి. కామినియానూనెలముయొక్క గుణమును పరీక్షించుటకు అరణాస్థాంపు

బంజారుడల ఒకసారికి ఉపయోగింపదగినంతమాత్రముగల ఒకబుడ్డి తెలుము ఇనాముగా పంపబడును. వెల సీసా 1-కి రూ. 1.0-0 మూడసీసాలకు రూ. 2.10-0 వి. పి. ఖమ్మం వరు. ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ. మద్రాసునందు (పతి విల్లరదు కాణములలో దొగ్గరును) డ్రగ్గిస్తు ఆండ్ కెమిస్ట్రీ, నెం. 158 కూడా మఱియు, బాంబాయి

అమృతాంజనము

నొప్పులకు పరమామృతము.

లో ప్రఖ్యాతి మైన మందు. ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము. సీసా 1-కి 0.8-0 అణాలు మాత్రమే. శీలనొప్పులు, వాయువు నొప్పులు, పార్శ్వపు నొప్పులు, కీళ్లపోట్లు, పక్షవాత్తము, వాపులు, గాయములు, పుండ్లు, దగ్గు వీని కన్నిటికి అమృతమువంటిది. సువాసనగలిగియుండును. చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోకల నొప్పులు వెలుతము పోగలవు. దీనిని విదేశములలోగూడ వాడుచున్నారు. పంచభాషాచిట్టి చూచికొనిన మోసము గలగద. అమృతాంజనమునకు సాటి వేరు లేదు.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి లేక, 6, తింబుసెట్టి వీధి, మదరాసు.

వనోపధి సార్వాపరిల్లా

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్లపోట్లు, పాతవాయోపుపోట్లు, గవపట్టు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇదిచర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును కుద్దిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును. ఒక సీసానుండును వాడిన తోడనే శరీరములో నుకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0. కుమ్మకునుండు:—ఇది చర్మమునపూర్తిగా బాగుచేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమధువల్లి(తాగుటను మందు. నాగపల్లిచైలము వైపుతకు మందు. ఈరెండుకలిసి నెలరోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనసవాడి, నం. ౨. బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

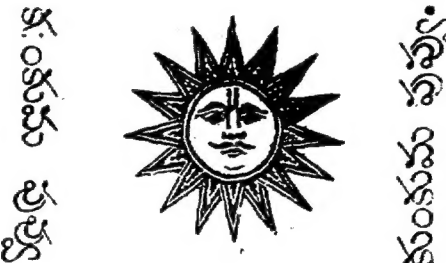
శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో సామ్మ తిరుగ నీయబడును. 100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0. పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము. వమ్మకమయిన మందులు యింకను కిలవు. కేటాగు ఉచితముగా పంపబడును. టవర్ అండ్ కో., (1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

సర్వజీవన్.

భాతుపుష్టిమందు అన్నిటికి తల్లి. ఇది సంజీవనానికి ఒక వనమాలిక. ఇది మే మన పూర్వీకల ఆతిరహాస్యపు బేషధము. దీనిధౌవము కనుగొన గలమున్న రాత్రి పయనబోవు సమయమున పుచ్చుకొనిన కొన్ని నిమిషములలో వానిప్రభావము కనపడును. మూత్ర ద్వారములకు సంభవించెడి అనేక వ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజువంటిది. రక్తమును శుభ్రపరచి నడములకు పటుత్వమును, దేహమునకు బలమును కాలి నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములకు మొదలంటి వాళిము చేయుటలో సంజీవనం టిది “నాన్వీసిస్” ఇది శ్రీల పురుషులు బాలరు వృద్ధులు అందరును నుజయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల కృద్ధావస్థను నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియు కలుగును. వెల టిక్క 1-కి 2-0-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. ప్రొఫెసరు జి. యస్. నాయుడు, (1-5-15) కలియుగ భీమ. బంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మాపద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాండ్లెట్లు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:— ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ, 21, హమ్మంపేడి, బొంబాయి.

గొప్ప ఆహారముగల వైద్యులచే కనిపెట్టబడినది. ఇది చిరకాలము దేహములో యిమిడిన, గ్రంథి, గండముల రోగములు, కరిమేహము, మేహపట్టు, మేహకాక, అట్టికము, త్రియము, మేహరణములు, గర్భరణములు, ఆరంభదశలో నుండు ఏనుగుకాటు, కుష్మము మొదలైన వ్యాధులను నిమిగ్ముగ కుదుర్చును. ఈమందు పుచ్చుకొనవారికి బలవృద్ధిగాను వేరే “టూనిక్” పనిలేదు. ఇదియే “టూనిక్” పనిగూడ జేయును. ఈమందును 40 రోజులు సేవించిన తామ్రీభస్మమంత పనిజేయును. 20 మాత్రల బుడ్డి 1-6-0 ప్యాంకింగ్ వి. పి. 40 “ 2-8-0 ఆరని రణములకువైపుతమందు 0-8-0 ప్రత్యేకము. బెస్టరిక్ ఎంపొరియం, 6. తిరువత్తూరు హైరోడ్డు, మదరాసు.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదిగరకు రెండు సంచిలు వెలువడినవి. ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు నులభముగు భాషలో తగిన పటములతో కథలవలెవర్ణిత మగును. చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు రమారమి 600 పుటలు) 6 సంచికలు, చందా రు. 2-0-0. (పోస్టేజీతో సహా) ప్రవేశ రుసుము లేదు. సంవత్సరముచందా మాండుగ స్వీకరింపబడును. కలయవాడు:—గా. హాస్సర్వోత్తమరావు, ఎం. ఏ. చింతాడికేట, మదగాను జిల్లా వాసుడు.

బేగం సా హి షోప్.

ఒక తూరి ఉపయోగించుట వలన దేహమందలి యే భాగమునయుండు రోమమును చెడుపులేక శుభ్రముగాను డుండు. చర్మము యొక్క ర్విభావమైన రంగును కాతని పోగొట్టక చేయు (సోప్) ఇది ఒకేటే. వెల రెబ్బళ్లు వెట్టు 15-0-0 వి. పి. ఖర్చుకల. ఆర్. వి. పండిట్ అండు కంపెనీ నెం 5 బందరువీధి మద్రాసు.

ధరలేక. దేశ హితము పోషిజేయు. ఉచితము! ఆయుర్వేదము. ఉచితము!! ఆ: గ్లక్షెడ్వర్షిషయమందును ఆయుర్వేదపద్ధతులయందును మనకుగల అనుభవమువల్ల నేకరింపబడిన వైద్యరహస్యభరితమైన వైద్య విద్య అను పుస్తకము కొనుపారికి ధరగాని పోషిజేగాని లేక ఉచితముగా పంపబడును:—రాజవైద్య నారాయణచీకేకనశీ 20 చీవాబాద్, మద్రాసు.

మాధుర్యమునకు పూచీపడగలము.

స్వచ్ఛమును, సజాతీయమునగు, తెల్ల ఖర్బూజా, మామిడిపండ్లు, ప్రసిద్ధికెక్కిన మాల్కోనట్టణముందలి “అపుడేసీడ్ ఫ్టార్సు” వారిపద్ద బజారుధరల కేవలరకును మంచివిత్తనములు దొరకును. అన్ని రకముల మొక్కలు సప్లయిచేయబడును. కేటలాగు ఉచితము. కావలసినవారు ఇంగ్లీషుభాషలో ఉచిరునామా గల వారికి వ్రాసుకొనేడి —SUPERINTENDENT, Oudh Seed Stores, Lucknow.

తామరతైలము

మా తామరతైలము ఒకకడబ్బాను నాలుగు అణాలకు కొని నాలుగైదు సార్లు రాచినయెడల తామర నిర్మాలముగును. నయము కాని యెడల మీ నాలుకగాలు తిరిగి తీసికొన వచ్చును.

తీట, గురద, ఏనుగుగట్ట మొదలగువానికి మంచి మందు. అనేక సంవత్సరములు, మాసమాలు బాధ పడినవారు దీనివలన తత్తణమే సుఖమును. పొందిరి. వేలకువేలు డబ్బాలు విక్రయము, వెల 1-కి 0-4-0. చుండుకు నూనె వెల సీసా 1-కి 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0. ఈనూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిల్ల, గోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెంట్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ బెరుగ గలవు. అమృతాంజనము డిపో, తింబుసెట్టివీధి, చెన్నపురి.